

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาและพัฒนารูปแบบการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับดังนี้

2.1 ทฤษฎีและหลักการทางการสอนเพื่อการสื่อสาร

2.1.1 ความหมายของการสื่อสาร

2.1.2 แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.1.3 หลักสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.1.4 ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.1.5 รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร

2.1.6 การวัดและประเมินผลตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร

2.2 รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

2.2.1 หลักการของรูปแบบการสอน

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

2.2.3 ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

2.2.4 รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

2.2.5 การประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

2.3 รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้

2.3.1 หลักการของรูปแบบการสอน

2.3.2 เป้าหมายของรูปแบบการสอน

2.3.3 ส่วนประกอบของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้

2.3.4 ลำดับขั้นของการทำกิจกรรม

2.3.5 บทบาทของครูและนักเรียน

2.3.6 บรรยากาศในชั้นเรียน

2.4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการกับการพัฒนาการเรียนการสอน

2.4.1 ความหมายและหลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.4.2 หลักการในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ

2.4.3 ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.4.4 เทคนิคการรวบรวมข้อมูลแบบต่าง ๆ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

2.5.1 งานวิจัยภายในประเทศที่ใช้รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ใน
วิชาภาษาอังกฤษ

2.5.2 งานวิจัยในต่างประเทศที่ใช้รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ใน
วิชาภาษาอังกฤษ

2.5.3 งานวิจัยที่พัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.1 เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.1.1 ความหมายของการสื่อสาร

Savignon (1983) ได้กล่าวถึงความหมายของการสื่อสารว่าเป็นกระบวนการอันต่อเนื่องของการแสดงความรู้สึก การแปลความ ตีความ และการแลกเปลี่ยนข่าวสาร โอกาสของการสื่อสารจะไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งประกอบด้วยสัญลักษณ์และเครื่องหมายที่แตกต่างกันออกไป เช่น สีผิว การแต่งกาย ทรงผม การยืน การฟัง การพยักหน้า การหยุดชะงักเสียงหรือคำพูด คนเราเกี่ยวข้องกับการสื่อสารตั้งแต่เกิดและเรียนรู้ที่จะต้องสนองในบริบทใหม่ ๆ เช่นเดียวกับ การสะสมประสบการณ์ของชีวิต จากความคิดและความรู้สึกไปสู่สัญลักษณ์ในการเขียน การพูด การแสดงท่าทาง การเคลื่อนไหวและน้ำเสียง จึงต้องรู้จักเลือกสรรสิ่งที่เหมาะสมไปใช้

Brown (1980) ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการรับและการส่งสารที่เกี่ยวข้องระหว่างบุคคลอย่างน้อยตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทั้งในด้าน การฟัง พูด อ่าน และเขียน การพูดจะไม่มี ความหมายและไม่เกิดความคิดต่อสื่อสาร หากผู้ฟัง ไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวที่พูดหรือจุดประสงค์ของการพูดนั้น ฉะนั้นการสื่อสารจะต้องมีความ หมายทั้งต่อผู้ฟังและผู้พูดด้วย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าว สาร ข้อมูล ตลอดจนความคิดเห็นและความรู้สึกระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ด้วยวิธีการส่ง ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การพูด ซึ่งแสดงออกทางน้ำเสียง การเขียน รวมทั้งการแสดงสี หน้า การแสดงท่าทางต่าง ๆ เป็นต้น และวิธีการรับข้อมูลโดยใช้การฟังและการอ่าน ซึ่งการสื่อ สารจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องมีความรู้ทางไวยากรณ์ ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ในสังคมนั้น รวมทั้งความสามารถในการเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ ด้วย

2.1.2 แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

วิธีการสอนภาษาเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ยังมิได้เน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาสื่อความ หมายได้อย่างแท้จริง วิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารมีพื้นฐานจากแนวคิดที่ว่า ภาษาคือ เครื่องมือในการสื่อสาร ซึ่ง Dell Hymes ได้ให้ความหมายของความสามารถในการสื่อสาร ไว้ดังนี้ คือ ความสามารถในการใช้ภาษาหรือตีความได้ถูกต้องเหมาะสม เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับ ผู้อื่นในสังคม ซึ่งแนวคิดนี้ก็เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป (กรมสามัญศึกษา, 2533) ต่อมา Swain (1984) ได้เสนอองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารไว้ว่าควรจะต้องสอนสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์หรือไวยากรณ์ (Linguistic or Grammatical Competence) ได้แก่การใช้ทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยมีองค์ ประกอบทางภาษา คือ เสียง ศัพท์ โครงสร้างเป็นแกนในการสื่อสารความหมายในด้านทักษะการ ฟัง เริ่มจากสามารถจำแนกเสียงได้ จนถึงฟังข้อความในระดับความเร็วปกติของเจ้าของภาษาได้ เข้าใจ ทักษะการพูด จะต้องออกเสียงให้ถูกต้อง ตลอดจนสนทนาโต้ตอบด้วยสำเนียงและจังหวะที่ เจ้าของภาษาพอจะเข้าใจได้ ทักษะการอ่าน จะต้องรู้จักกลไกของการอ่านและสามารถอ่านเพื่อ ให้เข้าใจได้ และทักษะการเขียนจะต้องรู้จักกลไกของการเขียน คือ การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเรียบเรียงประโยค การใช้เครื่องหมายสัมพันธ์ข้อความ ตลอดจนการเขียน ข้อเขียนในลักษณะต่าง ๆ ได้

2. ความสามารถทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistic Competence) คือ ความสามารถที่จะใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติของสังคม โดยสามารถเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

3. ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ (Discourse Competence) คือ มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ระเบียบวิธีของความสัมพันธ์ระหว่างประโยค โดยใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ และความสามารถในการเชื่อมโยงความหมายทางภาษาให้เข้ากันได้ อย่างถูกต้อง มีความเข้าใจ และทำความเข้าใจความข้างหน้าเกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษาที่จะเกิดขึ้น ในบริบท (Context) ได้

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Pragmatic Competence or Strategic Competence) คือ มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับ สถานการณ์ ตลอดจนการใช้กิริยา ท่าทาง สีหน้าและน้ำเสียงประกอบในการสื่อความหมาย การใช้กลวิธีนี้เป็นการแสดงออกทั้งทางคำพูด (Verbal) และไม่ใช้คำพูด (Non-verbal) เช่น ความพยายามที่จะอธิบายโดยใช้กิริยาท่าทางประกอบ

อย่างไรก็ตามในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนี้ ก็ยังให้ความสำคัญแก่ความรู้ทางไวยากรณ์ เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่าความรู้ทางภาษาอย่างเดียว ไม่สามารถก่อให้เกิดความสามารถในการใช้ภาษาได้ จะต้องรวมถึงการใช้ภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสม ฉะนั้นการเรียนในรูปแบบนี้จึงเน้นการใช้ภาษา (Use) มากกว่ารูปแบบของภาษา (Usage) ซึ่ง Widdowson (1978) ได้ให้ความคิดเห็นว่า การเรียนภาษาเพื่อสื่อความหมายนั้นยังให้ความสำคัญแก่ความรู้ทางไวยากรณ์ แต่รูปแบบทางไวยากรณ์ที่สอนนั้นแตกต่างไปจากเดิม คือ เป็นรูปแบบไวยากรณ์ที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

นับตั้งแต่การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้เข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแล้ว ได้มีผู้เสนอแนวคิดและแนวการสอนไว้ดังนี้

Larsen-Freeman (1986) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น หากมีความรู้เฉพาะเรื่องภาษา ความหมาย และหน้าที่ของภาษายังไม่เป็นการเพียงพอ ผู้เรียนต้องสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในการเจรจากันได้ด้วย คือ จะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง (หรือผู้อ่านและผู้เขียน) ที่ให้ความหมายกันชัดเจน ผู้ฟังก็จะให้ผลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้

พูดกันว่าเขาเข้าใจหรือไม่ ผู้พูดสามารถพูดซ้ำในสิ่งที่เขาได้พูดไปแล้วและพยายามสื่อสารใหม่ ถ้าผู้ฟังยังไม่เข้าใจ

Wilkins (1976) ได้เสนอแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ว่า เป็นการให้ความสำคัญแก่การนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารตั้งแต่เริ่มเรียน แต่ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ได้ละเลยความสำคัญทางด้านไวยากรณ์และสถานการณ์ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีข้อดีมากกว่าแนวการสอนที่เน้นไวยากรณ์ในแง่ที่ว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร นอกจากจะเน้นการนำภาษาไปใช้จริงแล้ว ยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

จากข้อคิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จะเห็นว่ามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษา กฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ที่ต้องศึกษาไปพร้อมกับความสามารถในการสื่อสาร การที่จะสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารได้นั้น จะต้องดำเนินการสอนไปตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และยึดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารด้วย

2.1.3 หลักสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนี้ มุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้ โดยใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพทางสังคม จึงจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ และใช้ภาษาให้มากที่สุด ซึ่ง Morrow (1981) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญไว้ 5 ประการดังนี้

1. ต้องให้ผู้เรียนรู้ว่าตนกำลังทำอะไร (Know what you are doing) การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจะต้องมีจุดประสงค์และเป้าหมายที่แน่นอน สิ่งที่จะสอนจะต้องเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องการจะเรียนรู้และนำไปใช้ได้จริง เช่น อ่านคำแนะนำต่าง ๆ ได้เข้าใจ เขียนจดหมายจองห้องพักได้ ฟังรายการวิทยุได้ ฟังพยากรณ์อากาศได้ พูดถามทิศทางได้ เป็นต้น นอกจากนี้กิจกรรมต่าง ๆ แม้แต่การฝึกรูปแบบทางภาษาที่ครูจัดให้ผู้เรียนนั้น ถือว่าเป็นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารได้ ผู้เรียนสามารถตอบกับตนเองได้ว่า ทำไมจึงต้องฝึกเช่นนั้น ฉะนั้นการฝึกในที่นี้ก็คือ การฝึกอย่างมีความหมายนั่นเอง

2. ส่วนทั้งหมดของภาษาศาสตร์สำคัญกว่าผลรวมของส่วนย่อย (The whole is more than the sum of the parts) หมายความว่า การสอนจะต้องเป็นไปในลักษณะบูรณาการ การแยกสอนเป็นส่วนๆไม่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เท่ากับการสอนทั้งหมด เพราะในการใช้ภาษาจริงๆนั้น จะต้องใช้ส่วนที่เป็นตัวภาษา (Linguistic Feature) และส่วนที่ไม่ใช่ตัวภาษา (Non-linguistic Feature) เช่น การเดา การทำนายล่วงหน้า และการตีความหมาย เป็นต้น

3. กระบวนการสื่อสารมีความสำคัญเท่ากับรูปแบบของภาษา (The processes are as important as the forms) ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรมีการจัดกิจกรรมให้มีลักษณะเหมือนกับการสื่อสารในสถานการณ์ที่เป็นจริงมากที่สุด เหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการสื่อสารในชีวิตจริง มีดังนี้

3.1 ช่องว่างระหว่างข้อมูล (Information Gap) คือ ความต้องการในการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เนื่องจากคู่สนทนาไม่มีข้อมูล หรือมีข้อมูลแต่ไม่เพียงพอ ทำให้ต่างฝ่ายต่างต้องการที่จะทราบ หรือให้ข้อมูลซึ่งกันและกัน

3.2 การเลือก (Choice) ผู้เรียนมีโอกาเลือกกว่าจะกล่าวอะไร และกล่าวอย่างไรในการสื่อความหมาย ผู้เรียนสามารถเลือกพูดหรือเลือกเขียนสิ่งที่ตัวเองต้องการ และเลือกใช้รูปแบบภาษาที่ตนเองต้องการด้วย

3.3 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ผู้เรียนมีโอกาทราบว่าการสื่อสารของงานประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการสื่อความหมายจะได้ปรับปรุงแก้ไขในทันที ทั้งนี้เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และประสบผลสำเร็จในที่สุด

4. การเรียนรู้เกิดจากการปฏิบัติ (To learn it do it) นั่นก็คือ ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ใช้ภาษามากที่สุด การให้ผู้เรียนสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน ทำให้เลือกใช้ภาษาตามที่ต้องการและให้ประเมินการสื่อสารของตนเอง เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษา และยังเป็นการพัฒนาทบทวนของผู้สอนให้จัดกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษามากที่สุด

5. ข้อผิดพลาดไม่ใช่สิ่งสำคัญที่จะต้องแก้ไขเสมอ (Mistakes are not always a mistake) ผู้สอนจะต้องพิจารณาแก่สิ่งที่ผิดเฉพาะที่สำคัญ ๆ อันอาจทำให้เกิด

ความผิดพลาดหรือสับสนในการสื่อสารเท่านั้น เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยที่จะสื่อสาร อย่งไรก็ตาม ผู้สอนควรได้เตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมก่อนที่ผู้เรียนจะใช้ภาษา โดยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลทางภาษาให้มากพอ ก่อนที่จะได้ใช้ภาษาจริง

สมถวิล ธาระโสภณ (2528) ได้กล่าวถึงหลักการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ (Learner Center) ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการใช้ภาษา ซึ่งอาจจะจัดอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมคู่ หรือกิจกรรมกลุ่ม
2. การเรียนภาษาเกิดจากการร่วมกิจกรรมที่ครูจัดให้ กิจกรรมทางภาษาจะต้องจัดให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีสภาพใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด และเป็นกิจกรรมที่มีความหมาย
3. กิจกรรมหรือแบบฝึก จะมีลักษณะเป็นการหาข้อมูลเพิ่มเติม โดยการจัดกิจกรรมให้มีช่องว่างเพื่อการสื่อสาร (Information Gap) เพื่อกระตุ้นและเร้าใจให้มีการสื่อสาร
4. การสอนมุ่งให้ความสำคัญทางด้านความหมาย (Meaning) และความสามารถในการสื่อสาร (Fluency) มีใช้รูปแบบ (Form) และความถูกต้อง (Accuracy)
5. การทดสอบจะต้องเป็นการทดสอบการใช้ภาษาจริง มิใช่เป็นการทดสอบความรู้เกี่ยวกับภาษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535) ได้กล่าวถึงเกี่ยวกับหลักสำคัญในการจัดการเรียนการสอนตามแนวการสื่อสาร ซึ่งมีดังนี้คือ

1. ต้องให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังทำอะไร เพื่ออะไร ผู้สอนต้องบอกให้ผู้เรียนทราบถึงความมุ่งหมายของการเรียนและการฝึกใช้ภาษา เพื่อให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่เมื่อเรียนแล้ว สามารถทำบางสิ่งบางอย่างเพิ่มขึ้นได้ นั่นคือสามารถสื่อสารได้ตามที่ตนต้องการ เช่น ในทักษะการอ่าน เมื่อเรียนหรือฝึกแล้ว ผู้เรียนสามารถอ่านคำแนะนำวิธีใช้อุปกรณ์บางอย่างได้ หรือในทักษะการพูด ผู้เรียนสามารถพูดถามทางไปสถานที่ที่ต้องการจะไปได้ เป็นต้น
2. การสอนภาษาโดยแยกเป็นส่วน ๆ ไม่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดีเท่ากับการสอนในลักษณะบูรณาการในชีวิตประจำวัน การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มักต้องใช้ทักษะหลาย ๆ ทักษะรวมกันไป และในบางครั้งก็ต้องอาศัยการทำทางประกอบ ดังนั้น ผู้เรียนภาษาก็ควรจะได้ทำพฤติกรรมเช่นเดียวกับในชีวิตจริง ผู้เรียนควรจะได้ฝึกและใช้ภาษาใน ลักษณะของทักษะรวมตั้งแต่เริ่มต้น

3. ต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษา กิจกรรมดังกล่าวควรมีลักษณะ เหมือนในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง กิจกรรมการหาข้อมูลที่ขาด หายไป (Information Gap) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมที่สุดอย่างยิ่ง เพราะผู้เรียนที่ทำกิจ กรรมนี้ จะไม่ทราบข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่งจึงจำเป็นต้องสื่อสารกันเพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ กิจกรรมในลักษณะนี้จึงมีความหมายและใกล้เคียงการสื่อสารในชีวิตจริงมาก นอกจากนี้ ในการ ทำกิจกรรมการใช้ภาษา ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกใช้ข้อความที่เหมาะสมกับบทบาท และ สถานการณ์ด้วย นั่นคือ ผู้เรียนต้องได้เรียนรู้ความหมายของสำนวนภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย เช่นกัน

4. ต้องให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษามาก ๆ การที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาเพื่อ การสื่อสารได้นั้น นอกจากผู้เรียนต้องทำกิจกรรมการใช้ภาษาดังกล่าวแล้วยังต้องมีโอกาสได้ทำ กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ด้วย ดังนั้น นอกจากกิจกรรมการหา ข้อมูลที่ขาดหายไปแล้ว กิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นงานคู่หรืองานกลุ่ม เช่น เกม การแก้ปัญหา การ แสดงบทบาทสมมติ ย่อมมีบทบาทสำคัญที่สุด

5. ผู้เรียนต้องไม่กลัวว่าจะใช้ภาษาผิด แนวการเรียนการสอนภาษาเพื่อการ สื่อสารให้ความสำคัญกับการใช้ภาษา (Use) มากกว่าวิธีใช้ภาษา (Usage) ด้วยเหตุนี้ผู้สอน จึงไม่ควรแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนทุกครั้ง ควรแก้ไขเฉพาะที่จำเป็น เช่น ข้อผิดพลาดที่ทำให้ เกิดการเข้าใจผิดหรือข้อผิดพลาดที่เกิดซ้ำบ่อย ๆ มิฉะนั้น อาจทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจ และไม่กล้าใช้ภาษาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารควรให้ความสำคัญในเรื่องความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาเป็นอันดับแรก ซึ่งภาษาที่ใช้อาจไม่ถูกต้อง นักแต่สื่อความหมายได้ ส่วนความถูกต้องของการใช้ภาษาก็ควรคำนึงถึงด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ Finocchiaro and Bonomo (1973) ได้เสนอการจัดการเรียนการสอน เพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. วางแผนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียนอย่างรอบคอบ
2. วางแผนการจัดสถานการณ์และการใช้อุปกรณ์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของเรื่องที่นำมาเสนอใหม่
3. จัดบทเรียนแต่ละบทให้มีการฝึก เพื่อให้เป็นนิสัยกับการฝึกให้ใช้ภาษาอย่างมีความหมายโดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร
4. ควรใช้ภาษาที่เห็นว่าจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจข้อมูลที่สำคัญได้ชัดเจน
5. รู้วิธีการฝึกนักเรียนพร้อมกันทั้งชั้น เป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล
6. มีความชำนาญในการสอน
7. จัดหาบทเรียนที่มีหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร
8. จัดเตรียมอุปกรณ์ เพื่อความคล่องตัวในการจัดกิจกรรมในห้องเรียน
9. ทราบถึงลำดับการจัดกิจกรรม
10. จัดเตรียมบทเรียนสำหรับอ่าน
11. จัดกิจกรรมสำหรับการเขียน
12. ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาจากการจัดกิจกรรมและบทสนทนา
13. ภาควิชาในชาติของตนเองขณะที่เรียนรู้วัฒนธรรมจากเจ้าของภาษา
14. เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ
15. จัดให้มีการประเมินผล เพื่อทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และประสิทธิภาพในการสอนของครู

จากแนวคิด หลักการ และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น พอสรุปได้ว่า การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ได้มุ่งเน้นที่การพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ในการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยจะให้ความสำคัญแก่ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา และการใช้ภาษาอย่างมีความหมาย

2.1.4 ขั้นตอนในการดำเนินการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การเรียนการสอนด้วยวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น อาจกล่าวเป็นขั้นตอนที่สำคัญได้ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2533)

1. **ขั้นเสนอเนื้อหา (Presentation)** โดยให้ผู้สอนเสนอบริบทหรือสถานการณ์แก่ผู้เรียน อาจใช้อุปกรณ์การสอน เช่น รูปภาพ หรือเล่าเรื่อง ส่วนการเสนอเนื้อหาทางภาษาให้ผู้เรียน ก็ทำได้โดยการฟังหรืออ่าน ข้อสำคัญเนื้อหาที่เสนอต้องเป็นเนื้อหาที่มีบริบทหรือสถานการณ์กำกับอยู่ด้วย อาจจะเป็นเรื่องราวหรือบทสนทนาไม่ควรเป็นประโยคเดียว ๆ และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ก็อาจให้ผู้เรียนสนทนาโต้ตอบกัน

2. **ขั้นการฝึก (Practice)** เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่ในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม เช่น ฝึกตามตัวอย่างจนกระทั่งสามารถจดจำ และใช้รูปแบบภาษานั้นได้ แต่ยังไม่เน้นด้านความหมาย ดังนั้นในการฝึกแบบนี้นักเรียนอาจจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจความหมายของรูปแบบภาษาที่ใช้ในการฝึกก็ได้ การฝึกอาจทำได้โดยฝึกพร้อมกันทั้งห้อง แบ่งครึ่งห้องหรือฝึกทีละคนก็ได้ โดยเน้นที่ความถูกต้องของรูปแบบภาษาเป็นสำคัญ การฝึกก็ควรจะใช้เวลาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

3. **ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production)** ซึ่งจะเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เปรียบเสมือนเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียน กับการนำภาษาไปใช้จริงนอกห้องเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น การฝึกมักฝึกในรูปแบบของการทำกิจกรรมแบบต่าง ๆ โดยผู้สอนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเอง

อรพิน (2537) ได้สรุปถึงขั้นตอนในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารดังนี้

1. **ขั้นเสนอเนื้อหา (Presentation or introducing new language)** การเสนอเนื้อหาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จะเน้นที่การให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษา

2. **ขั้นการฝึก (Practice)** การฝึกในขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนได้จดจำรูปแบบของภาษา และมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีใช้รูปแบบภาษานั้น ๆ ในการฝึกนั้น ครูผู้สอนต้องให้ข้อมูลย้อนกลับด้วย เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าเขาใช้ภาษาได้ถูกต้องมากน้อยแค่ไหนอย่างไร

3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) ขั้นนี้สำคัญมากเพราะเป็นขั้นที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียน กับการนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เองโดยอิสระ วิธีการฝึกจะฝึกในรูปแบบการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนเป็นคนกำหนด

Scott (1981) ได้เสนอลำดับขั้นการสอนทักษะต่าง ๆ เพื่อการสื่อสาร อาจแบ่งออกเป็นขั้นตอนใหญ่ ๆ 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. การตั้งจุดประสงค์ (Setting Objectives) ซึ่งอาจตั้งจุดประสงค์ปลายทางและจุดประสงค์นำทาง ในการสอนทักษะเพื่อการสื่อสารนั้น เน้นการสื่อความหมายทางภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม ผู้สอนอาจตั้งจุดประสงค์ปลายทางว่า ให้ผู้เรียนสามารถขอคำแนะนำ และให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้องเหมาะสม หรือให้ผู้เรียนถามทิศทางไปที่ทำการไปรษณีย์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นต้น และตั้งจุดประสงค์นำทางให้รู้ความหมายของศัพท์และใช้โครงสร้างใหม่ที่ปรากฏในบทสนทนาได้ ตลอดจนเรื่องเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม

2. การดำเนินการสอน (Presentation) ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายในเรื่องที่สอนอย่างชัดเจนโดยการทำความเข้าใจในบริบท (Contextualisation) ซึ่งการทำความเข้าใจในบริบทในแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนี้ แตกต่างไปจากแนวการสอนที่เน้นโครงสร้าง กล่าวคือ การสอนเพื่อการสื่อความหมายทางภาษา ผู้สอนจะชี้ให้เห็นว่าประโยคนี้ใครพูดกับใคร พูดเรื่องอะไร พูดเมื่อไร พูดที่ไหน พูดอย่างไร เป็นพิธีการหรือไม่ ถูกต้องเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับในสังคมหรือไม่

3. การฝึก (Practice) เป็นการฝึกเกี่ยวกับตัวภาษาโดยการสร้างสถานการณ์ให้เหมือนจริง ผู้สอนอาจจะช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนจับคู่หรือกลุ่มโดยผู้สอนทำเป็นแบบคู่กับผู้เรียนก่อน แล้วให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในภายหลัง การฝึกในลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจจริง ๆ ว่าใครจะเป็นผู้ใช้ประโยคเหล่านี้กับใคร เมื่อไร ที่ไหน และอย่างไร ตัวอย่างเช่น ถ้าจะแสดงว่าเห็นด้วยกับผู้พูดก็สามารถพูดประโยค So do I. ได้ แต่จะไม่ฝึก So does he. หรือ So do they. ด้วยทั้งนี้ เพราะสถานการณ์ที่สร้างขึ้นในขณะที่ฝึกเป็นเรื่องของกลุ่มสนทนาที่เฉพาะเจาะจง ในการฝึกภาษาในขั้นนี้ ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนพูดตามทั้งชั้นหรือเป็นรายบุคคล จับคู่หรือเป็นกลุ่มใหญ่โดยให้พลัดกันถามตอบแสดงความคิดเห็น ผู้สอนจะตรวจและแก้ไขให้ผู้เรียนทันที เมื่อมีความเข้าใจผิดเกิดขึ้น

4. การถ่ายโอน (Transfer) เป็นการเลือกการฝึกการใช้ภาษา โดยมีผู้สอนคอยช่วยเหลือ ผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม อาจมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยการใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วอย่างเสรี และใช้ภาษาในช่วงเวลาที่ยาวนานขึ้นกว่าเดิม โดยการแสดงบทบาทสมมติหรือเล่นเกมต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ใช้ภาษาสื่อสารได้เต็มที่ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้เรียนสามารถนำภาษาที่เรียนในห้องออกไปใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน นอกห้องเรียนได้

Johnson and Morrow (1981) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นตอนการสอนทักษะต่าง ๆ เพื่อการสื่อสารไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. การตั้งจุดประสงค์ เช่น ผู้สอนอาจตั้งจุดประสงค์ไว้ว่า ให้ผู้เรียนถามสถานที่ทำการไปรษณีย์ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เป็นต้น
2. การดำเนินการสอน ผู้สอนจะต้องชี้ให้เห็นว่าประโยคที่พูดนี้ ใครพูดกับใคร พูดเรื่องอะไร พูดเมื่อไร พูดที่ไหน เหมาะสมกับสถานการณ์หรือไม่ ตัวอย่างเช่น It's raining now. ถ้าสอนตามที่เน้นโครงสร้าง ผู้สอนจะอธิบายว่า subject + verb to be + v ing + adv. of time แต่ยังไม่เพียงพอสำหรับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะประโยคนี้อาจมีวัตถุประสงค์ของการพูดหลายความหมายเช่น เพื่อพูดให้ฟังว่าฝนกำลังตกอยู่ข้างนอกขณะนี้หรือแม่พูดกับลูกไม่ให้ลูกออกไปตากฝน เป็นต้น
3. การฝึก เป็นการฝึกเกี่ยวกับตัวภาษาโดยการสร้างสถานการณ์ให้เหมือนจริง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่าใครจะเป็นผู้ใช้ประโยคเหล่านี้กับใคร เมื่อไร ที่ไหน เช่น ถ้าต้องการแสดงว่าเห็นด้วยกับผู้พูด ก็จะพูดประโยคว่า So do I. แต่จะไม่ฝึกว่า So does he. เพราะต้องการใช้เป็นสถานการณ์ของคู่สนทนาเท่านั้น
4. การถ่ายโอน เป็นการให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาที่เรียนในห้องออกไปใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง อาจจะเป็นการแสดงบทบาทสมมติหรือเล่นเกม เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาได้เต็มที่และเสรี

จากข้อคิดเห็นเรื่องการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จะเห็นได้ว่าการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนี้ ผู้สอนจะสอนโดยเน้นทักษะทั้ง 4 ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยเน้นจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาอังกฤษสื่อสารได้อย่างมีความหมาย ส่วนการสอนก็จะดำเนินการ

ไปตามรูปแบบของทักษะสัมพันธ์ให้คล้ายกับสถานการณ์จริง แล้วนำภาษาไปใช้ได้ สถานการณ์ที่เป็นจริงอย่างอิสระ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะจัดหากิจกรรมมาเสนอในหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคม

2.1.5 รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร

กิจกรรมเป็นปัจจัยสำคัญของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้เพราะผู้สอนจะใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษาโดยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อน ๆ ในชั้นกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร คือ กิจกรรมซึ่งผู้เรียนมีจุดประสงค์ และมีความต้องการที่จะสื่อสารซึ่งเกิดจากตัวผู้เรียนเอง โดยแสดงออกทางเนื้อหามากกว่ารูปแบบทางภาษา และสามารถเลือกใช้ภาษาแต่ละแบบได้ถูกต้อง ในขณะที่ผู้เรียนกำลังแสดงออกทางภาษาเพื่อสื่อความหมายอยู่นั้น ผู้สอนจะไม่ขัดจังหวะ และจะปล่อยให้แสดงออกอย่างเสรี คือ ไม่กำหนดขอบเขตของข้อมูลที่จะนำมาใช้สื่อสาร (Harmer, 1981)

กิจกรรมเพื่อการสื่อสารมีอยู่ 2 ชนิด (Littlewood, 1981)

1. กิจกรรมที่จัดตามจุดประสงค์ที่จะสื่อสาร (Functional Communicative Activities) กิจกรรมนี้จะเน้นที่จุดประสงค์ที่จะสื่อสาร เพื่อจะสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในบางครั้งอาจไม่คำนึงถึงความถูกต้องทางไวยากรณ์มากนัก แต่จะดูว่าสามารถจะสื่อสารได้ทันทีเมื่อจำเป็นได้หรือไม่เพียงไร

2. กิจกรรมที่จัดเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction Activities) คือ กิจกรรมที่จัดเพื่อให้ใช้จริงกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม นอกจากผู้เรียนจะเลือกใช้ภาษาตามจุดประสงค์ที่จะสื่อสารแล้ว ผู้เรียนจะต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันด้วย จากสภาพที่จำกัดในห้องเรียน ผู้สอนควรใช้บทบาทสมมติ หรือสถานการณ์จำลองเพื่อสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคมให้ฝึกใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติที่สุด ในการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. จัดให้มีเนื้อหาที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน
2. สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. จัดให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลที่ไม่รู้มาก่อนซึ่งกันและกัน

4. จัดให้มีกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติโดยไม่มีการชัก
ชวนมาก่อน
5. ให้ผู้เรียนเลือกเนื้อหาเองโดยยึดจุดประสงค์ของการสอน
เป็นสำคัญ
6. จัดกิจกรรมให้เรียบง่าย ทั้งในด้านการดำเนินงานและการ
ประเมิน
7. จัดให้สอดคล้องกับวิชาที่สอนและบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ

Paulston (1979) ได้เสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ดังนี้

1. การฝึกบทสนทนาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในสังคม (Social Formulas and Dialogues) คือ การจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียน ได้มีโอกาสฝึกใช้บทสนทนาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในสังคม เช่น การฝึกวิธีการทักทาย การลาจาก การแนะนำตนเอง เป็นต้น นักเรียนจะต้องได้รับการฝึกฝนให้ใช้รูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสม และจัดกิจกรรมบทบาทสมมติให้นักเรียนได้ฝึกภาษา
2. กิจกรรมแก้ปัญหา (Problem Solving Activities) เป็นกิจกรรมที่สมมติสถานการณ์ให้นักเรียนแก้ปัญหา โดยครูจะให้นักเรียนแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง ซึ่งจะมีแนวทางให้นักเรียนเลือกหลายอย่างในการแก้ปัญหานั้น
3. ควรจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ (Role-play) เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในด้านพฤติกรรมบางอย่างต่อเพื่อน ซึ่งจะถูกจัดอยู่ในบทบาทต่าง ๆ กิจกรรมบทบาทสมมตินี้อาจจะทำเพียงง่าย ๆ หรือเป็นกิจกรรมที่ได้รับการควบคุมหรือไม่มีการควบคุมเลยก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียน รูปแบบของกิจกรรมบทบาทสมมติประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ สถานการณ์ บทบาทที่ให้ และสำนวนที่ใช้พูด อนึ่ง การจัดบทบาทสมมติในระดับสูง ควรให้ประสบการณ์พื้นฐานแก่นักเรียนก่อน เพราะกิจกรรมจะไม่เกิดประโยชน์ถ้านักเรียนจะแสดงในสิ่งที่ตนเองไม่มีประสบการณ์
4. การใช้หน้าที่ของภาษาที่จำเป็นต้องใช้ในสังคม (Community Oriented Tasks) คือ การให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ฝึกใช้หน้าที่ของภาษาในลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในสังคม เช่น การกรอกแบบฟอร์ม การถามสถานที่ การเขียนจดหมายในลักษณะต่าง ๆ

นอกจากนี้ Johnson (1982) ยังได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสารไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. หลักการถ่ายโอนข้อมูล (The Information Transfer Principle) คือ การนำเอาสิ่งที่น่าสนใจที่ผู้เรียนได้จากการอ่านหรือการฟัง มาฝึกให้นักเรียนถ่ายทอดข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบอื่น เช่น อ่านบทความแล้วนำข้อมูลนั้นมากรอกแบบฟอร์มได้
2. หลักการของช่องว่างระหว่างข้อมูล (The Information Gap Principle) คือ การขาดข้อมูลบางประการ ทำให้เกิดความจำเป็นต้องมีการสื่อสาร กิจกรรมนี้จะช่วยให้เกิดสถานการณ์การสื่อสารที่เป็นจริง เพราะเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันจึงจะทำงานได้สำเร็จ
3. หลักการประสานต่อ (The Jigsaw Principle) คือ กิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องทำงานสลับกันหรือทำงานบางส่วน แล้วนำมารวมกันเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์
4. หลักของการนำมาเป็นตัวแทน (The Task Dependency Principle) คือ กิจกรรมที่ผู้เรียนต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะต้องอาศัยข้อมูลจากคนอื่นด้วยจึงจะทำงานได้สำเร็จ ผู้ทำกิจกรรมจะได้รับมอบหมายงานที่แตกต่างกันตามขั้นตอนของการทำงาน
5. หลักการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (The Correction for Content Principle) คือ การประเมินว่ากิจกรรมที่ครูให้นักเรียนทำนั้นสื่อสารกันได้อย่างถูกต้องมากน้อยเพียงใด ผู้ตรวจสอบอาจเป็นครู ตัวนักเรียน หรือกิจกรรมก็อาจเป็นตัวตรวจสอบความถูกต้องด้วยตัวเองได้

จากการศึกษาข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแล้ว จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมเป็นปัจจัยสำคัญของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมทางภาษาขึ้นในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจและได้แสดงออกทางภาษา และสามารถเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้องอันจะเกิดจากตัวผู้เรียนเอง

Keith Morrow (อ้างถึงใน ละเอียด จุฑานันท์, 2538) ได้สรุปเทคนิคการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทั้งสี่ของนักเรียนให้บรรลุจุดประสงค์เพื่อการสื่อสาร ดังนี้

1. การสอนทักษะการฟัง

การสื่อสารจะเกิดขึ้นได้ต้องมีผู้ส่งสารและผู้รับสาร การสอนทักษะฟังเป็นการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการรับสารที่ดี แต่ขอฝึกให้นักเรียนมีความ

สามารถในการฟังเพียงอย่างเดียว ควรจะประกอบด้วยทักษะอื่นๆ ด้วยเช่นกัน เพราะการสนทนาของคนเรา ส่วนใหญ่มักจะประกอบด้วยการฟังและการพูด คู่สนทนาจะต้องมีการแลกเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ฟังและผู้พูดซึ่งกันและกัน อีกประการหนึ่ง คือ กิริยาอาการของทั้งสองฝ่ายก็เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อประกอบในการตัดสินใจสถานการณ์แวดล้อมของการสนทนา เนื้อหาที่ครูเลือกมานักเรียนได้เรียนนั้น ควรเป็นไปในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ เช่น ประโยคในลักษณะที่ไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ที่เป็นแบบภาษาพูด เป็นต้น ลักษณะการเสนอเนื้อหาอาจเป็นในลักษณะการใช้เครื่องเทปบันทึกเสียง แต่ก็จะไม่ชัดเจนพอ เพราะนักเรียนได้ฟังเพียงอย่างเดียว ไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับปฏิริยาอาการของผู้พูด ครูควรทำให้นักเรียนได้สัมผัสกับสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ในชีวิตจริง อุปกรณ์ที่ใช้อาจเป็นลักษณะเทปบันทึกภาพ หรือการ์ตูนประกอบเสียงก็ได้

การฝึกทักษะการฟัง สามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้หลายรูปแบบ และสามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมของทักษะอื่น ๆ ได้ แต่สิ่งที่ควรตระหนักให้มากก็คือ การฝึกควรจะใกล้เคียงกับสถานการณ์ในชีวิตจริง เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้

2. การสอนทักษะการพูด

วิธีสอนการพูดเพื่อการสื่อสารประกอบด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 การแจ้งวัตถุประสงค์ (Stating Objectives) ในการสอนพูด หน้าที่ของครูคือ การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้และบอกเนื้อหาที่จะเรียนนั้น ๆ เช่น การขอโทษ การขอร้อง ครูอาจแสดงการรื้อฟื้นที่มีลักษณะเป็นคนคนหนึ่ง ทำกาแพร่คบุคคลอีกบุคคลหนึ่งในร้านอาหารในกรณีเช่นนี้ ครูอาจถามนักเรียนว่า จากสถานการณ์เช่นนี้จะมีการสนทนากันอย่างไร ถ้านักเรียนไม่สามารถตอบได้นั้น ย่อมแสดงว่านักเรียนยังไม่เข้าใจวิธีสื่อความหมายในสถานการณ์นั้น ๆ จึงจำเป็นที่ครูต้องสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ก่อน แต่ถ้านักเรียนสามารถตอบได้แสดงว่านักเรียนเข้าใจ ครูสามารถสอนบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ต่อไปได้ อีกวิธีหนึ่งที่ครูสามารถทำได้ ก็คือการใช้การรื้อฟื้นที่มีคาพูดประกอบ นักเรียนเป็นผู้ดูและจับใจความ ครูจะทบทวนที่ตั้งปัญหาถามและอธิบายการสอน ในลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ได้ดียิ่งขึ้น การใช้การรื้อฟื้นเป็นวิธีที่ดีวิธีหนึ่ง เพราะสามารถชี้ให้เห็นถึงภาษาควบคู่ไปกับวัฒนธรรมด้วย

2.2 การแสดงภาษาในบริบท (Contextualisation) วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ทำให้เห็นความหมายของเนื้อหาชัดเจนขึ้น เช่น การสอนเนื้อเรื่องโดยนำโครงสร้างไปใส่ในเนื้อเรื่องให้ปรากฏบ่อย ๆ นักเรียนจะสามารถคุ้นเคยกับลักษณะโครงสร้างโดยไม่รู้ตัว แต่นักเรียนจะไม่สามารถเข้าใจความหมายของโครงสร้างที่แท้จริง การแสดงบริบทในลักษณะนี้ เป็นการแสดงโครงสร้างไวยากรณ์มากกว่าการใช้ภาษา นักเรียนจะต้องสังเกตลักษณะของภาษา ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบท ภาษาจะมีความหมายต้องเรียนรู้จากบริบท เช่น ผู้พูดคือใคร กำลังพูดกับใคร ในฐานะอะไร ผู้สนทนากำลังพยายามทำอะไร สนทนากันที่ไหน และสนทนากันมาก่อนแล้วว่อย่างไร ตัวอย่างเช่น

"Is that coat on the floor?"

ประโยคลักษณะนี้อาจจะเป็นประโยคคำถามธรรมดาหรือประโยคคำสั่งก็ได้ ขึ้นอยู่กับเวลาที่พูดและวิธีการพูด ครูจำเป็นต้องสอนและอธิบายถึงการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร และความหมายของภาษาที่ประกอบด้วยองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน ผู้เรียนควรจะรู้ว่าควรจะพูดอะไร ในสถานการณ์อย่างไร เวลาใด สถานที่เช่นใด และผู้ร่วมสนทนาคือใคร

2.3 การฝึกและการถ่ายโอน (Practice and Transfer) สิ่งที่จะต้องเป็นในการเรียนภาษาคือการฝึก การสอนภาษาคือสอนให้นักเรียนสามารถสื่อสารได้ ดังนั้นการสอนภาษาโดยใช้วิธีเพียงการถามตอบเท่านั้นจึงไม่เหมาะสม เพราะการถามตอบเป็นการรายงาน เป็นการทดสอบความเข้าใจ สำหรับการถามตอบสามารถใช้ในแนวการสอนเพื่อการสื่อสารได้แต่นักเรียนจะต้องเข้าใจว่าผู้สนทนาคือใคร และกำลังพยายามจะทำอะไร วิธีการฝึกอีกประการหนึ่งคือการฝึกกระสวนโครงสร้างประโยค วิธีการฝึกที่ใช้โครงสร้างเดิม แต่เปลี่ยนคำบางคำในประโยคเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้องเช่นกัน เช่น "So do I" ฝึกการเปลี่ยนประธานโดยใช้โครงสร้างเดิมเป็น "So does he" "So do they" เป็นต้น เพราะแม้ว่ารูปแบบภาษาจะคล้ายคลึงกัน แต่หน้าที่ของภาษาแตกต่างกัน การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาที่มีหน้าที่หลาย ๆ รูปแบบ

การฝึกควรจะกระทำทันทีหลังจากการเสนอเนื้อหา แล้วอาจเริ่มจากการฝึกพร้อม ๆ กัน และฝึกทีละคน เมื่อครูเห็นว่านักเรียนคล่องแล้วครูอาจให้นักเรียนจับคู่กันฝึก โดยเปลี่ยนบทบาทกันและกัน ลักษณะนี้อาจเกิดปัญหาขึ้นได้ เช่น ครูให้นักเรียน ก. สนทนากับนัก

เรียน ข. นักเรียน ก. เป็นผู้ถามนักเรียน ข. เป็นผู้ตอบ นักเรียน ข. จะตอบคำถามได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับคำถามของนักเรียน ก. การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร นักเรียนจะมีอิสระในการสนทนา ครูเป็นเพียงผู้ควบคุมและกระตุ้น ส่วนการสนทนาเป็นหน้าที่ของผู้พูดหรือนักเรียน การใช้ภาษาที่ดีนั้นไม่เพียงแต่ถูกต้องตามไวยากรณ์เท่านั้น แต่ควรจะถูกต้องทั้งความเหมาะสมของผู้สนทนา สถานที่ เวลา และโอกาส

3. การสอนทักษะการอ่าน

แนวการสอนอ่านแบบเดิมเป็นการสอนอ่านที่ไม่สนใจกระบวนการสื่อสาร นักเรียนจะได้อ่านเนื้อเรื่องแล้วตอบคำถามให้ถูกต้องตรงตามเนื้อเรื่อง คำถามอาจมีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบหรือเติมคำลงในช่องว่าง การอ่านลักษณะนี้เป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่อ่าน ไม่ได้ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารอย่างแท้จริง สำหรับแนวการสอนอ่านเพื่อการสื่อสาร ชั้นแรกนักเรียนจะต้องทราบวัตถุประสงค์ในการอ่านเสียก่อน เช่น ผู้อ่านจะได้รับประโยชน์หรือความรู้อะไรบ้างจากผู้เขียน ผู้อ่านจะอ่านสิ่งที่ได้จากข้อความที่ให้มาเท่านั้น จึงเติมข้อมูลบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์ได้ ในการพัฒนาการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนควรจะสามารถอ่านแบบกวาดสายตา (Scanning) และหาข้อมูลที่ต้องการได้หลังจากที่นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ของการอ่าน ครูผู้สอนอาจให้คำแนะนำวิธีการอ่าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของการอ่านที่ครูต้องการให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ

ตัวอย่าง

ครูอาจให้นักเรียนทำงานดังต่อไปนี้

You have been asked by some friends from your country to book a four day coach tour for them for the East Weekend. There are six of them , and they wish to visit some places of scenic beauty and cultural significance. They can afford up to 70.00 each.

a) Read the texts which describe a number of different tours.

b) Make a list of four suitable tours.

c) Write a letter to the tour operator or operators to find if there any places available on the tours concerned.

ข้อความที่ครูให้นักเรียนอ่าน อาจเป็นข้อความเกี่ยวกับเอกสารการท่องเที่ยว งานของนักเรียน คือ ต้องเลือกการเดินทางที่ตรงตามความต้องการ เช่น เวลาในการเดินทางที่ตรงกับวันหยุดอิสระ ราคา สถานที่ เป็นต้น นักเรียนจะเลือกบริษัทเดินทางที่เหมาะสม โดยกวาดสายตาอย่างคร่าว ๆ เมื่อได้ข้อมูลตามที่ต้องการ นักเรียนอาจกรอกข้อมูลลงในตารางที่ครูกำหนดให้ ดังนี้

Name of operator	Tour Number	Cost	Places Visited

ลำดับขั้นต่อไปจึงอ่านรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ที่บริษัทจะพาไปเที่ยว ค่อยๆครูอาจให้นักเรียนถ่ายทอดข้อมูลในรูปแบบอื่น ๆ ได้อีก เช่น ตารางสรุป ซึ่งเป็นแบบฝึกหัดส่วนหนึ่งที่ครูให้ทำเพิ่มเติมหรือให้นักเรียนคิดขึ้นด้วยตัวเองก็ได้เช่นกัน

4. การสอนทักษะการเขียน

กิจกรรมของทักษะการเขียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การเติมข้อความให้สมบูรณ์และการแบ่งข้อความออกเป็นส่วน การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสื่อความหมายได้ จากข้อความที่อ่านแล้วถ่ายทอดความเข้าใจไปสู่การเขียน

2. กิจกรรมต่อเนื่อง กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารควรเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องกันไป เพราะสามารถทำให้เกิดการพัฒนาการในทุก ๆ ทักษะได้ กิจกรรมต่อเนื่องมีลักษณะดังนี้

2.1 กิจกรรมที่ควรจะต้องขึ้นอยู่กับกิจกรรมอื่นด้วย

2.2 การเขียนเรียงความอิสระ ควรจัดกิจกรรมต่อเนื่องกัน

หลาย ๆ กิจกรรมก่อนเขียนนักเรียนบางคนอาจไม่มีประสบการณ์ หรือจินตนาการในเรื่องที่จะเขียน ครูควรจะช่วยให้นักเรียนเกิดจินตนาการก่อน

3. การเขียนเรียงความ การเขียนในขั้นนี้เป็นขั้นที่สำคัญ และอาจจะยากสำหรับผู้เรียนพอสมควร เพราะข้อความที่เขียนจะต้องถูกต้องตามไวยากรณ์ และมีความหมายด้วย ดังนั้นครูอาจฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนที่จะลงมือเขียน ตัวอย่างกิจกรรมในการฝึกทักษะเขียนอาจมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

การฝึกทักษะทั้งสี่อย่างต่อเนื่อง การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร อาจฝึกทักษะทั้งสี่พร้อม ๆ กันได้อย่างต่อเนื่อง อาจเริ่มโดยบทสนทนาและตามด้วยกิจกรรมการอ่านหรือการเขียน ดังนี้

ตัวอย่าง

Terry Bames ต้องการหางานใหม่ เขาต้องทำกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรมในการติดต่องานใหม่ ดังนั้นนักเรียนสามารถฝึกทักษะต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

IA ทักษะการอ่าน

IB ทักษะฟัง+ทักษะพูด

IC ทักษะเขียน

2A ทักษะเขียน

2B ทักษะอ่าน

2C ทักษะเขียน

3A ทักษะฟัง+ทักษะพูด

3B ทักษะอ่าน

3C ทักษะเขียน

4A ทักษะเขียน

4B ทักษะเขียน

4C ทักษะเขียน

2.1.7 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารนี้ ทำให้หลายวิธี ทั้ง โดยการทดสอบและไม่มีการทดสอบ การวัดประเมินผลโดยไม่มีการทดสอบอาจทำได้ โดยการ สังเกตความสนใจ ความเอาใจใส่แบบฝึกหัด การซักถามในเนื้อหา ตลอดจนความร่วมมือใน การทำกิจกรรม ส่วนการวัดและประเมินผลโดยการทดสอบมักใช้แบบทดสอบที่ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำ ซึ่งแบบทดสอบนี้จะต้องมีความยากง่ายเหมาะสมกับนักเรียน และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร

อุไรวรรณ ศฤงคารนันต์ (2529) ได้กล่าวถึง การประเมินผลการเรียนการสอนภาษา โดยทั่วไป มักใช้แบบทดสอบในการวัดประเมินความสามารถของนักเรียน ในการทดสอบความสามารถทางภาษาแบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบวัดจุดย่อย เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้เฉพาะจุด เช่น ความรู้เกี่ยวกับเสียง การสะกดคำ โครงสร้างทางไวยากรณ์ และคำศัพท์
2. แบบทดสอบบูรณาการ เป็นแบบทดสอบวัดทักษะรวม เช่น วัดอัตราและความคล่องในการใช้ภาษาโดยทั่ว ๆ ไป

Swain (1984) กล่าวว่าไว้ว่าการประเมินผลการสอนเพื่อการสื่อสาร ผู้สอนควรคำนึงถึง สิ่งต่างๆ ต่อไปนี้ คือ

1. ความสามารถหรือทักษะเพื่อการสื่อสาร ประกอบไปด้วยความสามารถทางไวยากรณ์ ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ระหว่างประโยค และความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อสาร
2. เนื้อหาที่ใช้เป็นเรื่องที่น่าสนใจจัดกิจกรรมทางภาษาเพื่อการสื่อสาร และก่อให้เกิดการแสดงออกทางภาษา เพื่อการสื่อสารได้ คือ เราความสนใจของผู้เรียนให้อะไรใหม่แก่ผู้เรียน นำไปสัมพันธ์กับหลาย ๆ กิจกรรม และเอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์
3. เป็นการทดสอบความสามารถทางการสื่อสารจริง ๆ หมายถึง การกระทำทุกอย่างที่จะทำได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษาอย่างดีที่สุด ส่วนการให้คะแนนความสามารถทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวในข้อ 1 ส่วนมากความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อสาร ก็จะให้ตามความหมายในการสื่อสารระหว่างการอภิปรายกลุ่มโดยการสังเกต

Morrow (1979) ได้เสนอเทคนิคในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับแนวการสอน เพื่อการสื่อสารว่า ในการสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถในการสื่อสารนั้น ควรจะตอบคำถามต่อไปนี้

1. ผู้สอนต้องการวัดพฤติกรรมการแสดงออกอะไรบ้าง
2. ผู้เรียนควรจะมีทักษะในการใช้ภาษาในระดับไหน
3. ทักษะอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการแสดงพฤติกรรมเหล่านี้และควรจะวัดแต่ละทักษะแยกกันหรือไม่

4. ขอบเขตของเนื้อหาชนิดใดที่จะชี้เฉพาะ ซึ่งจะส่งผลสะท้อนไปถึงรูปแบบการเรียนการสอน รวมทั้งแบบเรียนที่เหมาะสม

5. คำถามชนิดใดที่ควรจะใช้ ซึ่งจะมีทั้งความเที่ยงและความตรง

นอกจากนี้ การที่จะสร้างข้อสอบครูสอนภาษาอังกฤษ ควรคำนึงถึงความสามารถในการสื่อสารที่นักเรียนควรจะได้รับ ซึ่ง Michael Canale and Merrill Swain (อ้างถึงใน กิ่งแก้ว อารักษ์, 2538) ได้สรุปว่านักเรียนควรมีความสามารถ ดังต่อไปนี้

1. กฎแห่งไวยากรณ์ ความสามารถด้านไวยากรณ์ควรประกอบด้วย ความรู้ทางด้านคำศัพท์ (Lexical Items) หน่วยคำ (Morphology) วากยสัมพันธ์ (Syntax) และหน่วยเสียง (Phonology) ไม่มีใครสามารถอธิบายได้ว่าทฤษฎีไวยากรณ์ใดที่เหมาะสมที่สุด ที่จะมาสอนภาษาอังกฤษ แต่อย่างไรก็ตามกฎแห่งไวยากรณ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสื่อสาร เพราะทำให้นักเรียนสามารถตัดสินใจได้ว่า ควรจะใช้คำพูดเช่นไร จึงจะมีความหมายและเหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

2. กฎแห่งวัฒนธรรม การที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมของกลุ่มชน ททำให้ผู้สนทนาสามารถใช้คำสนทนาได้ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและระดับของบุคคลที่กำลังสนทนาด้วย

3. กฎแห่งรูปประโยค การที่นักเรียนได้เรียนรู้รูปประโยคทำให้สามารถเชื่อมประโยคและคำสนทนาเข้าด้วยกันได้อย่างมีความหมาย และสามารถแสดงความคิด และคำวิจารณ์ได้โดยไม่ติดขัด

4. กฎแห่งความน่าจะเป็น กฎนี้เป็นกฎที่ต้องอาศัยความเข้าใจจากบริบท หรือสถานะแวดล้อม รูปแบบประโยคบางรูปแบบใช้ในภาษาหนึ่งแต่อาจจะใช้ในอีกภาษาหนึ่งไม่ได้ เช่น

เด็กชาวแคนาดาใช้ He goes, Get lost. แทน He says, Get lost. หรือ excellent แทนคำว่า good และ nice เป็นต้น

5. ยุทธวิธีการสื่อสาร ผู้สนทนาควรเข้าใจวิธีการสนทนาได้อย่างถูกต้อง เช่น เข้าใจว่าควรจะไปหรือควรหยุดพูด เมื่อคู่สนทนาแสดงปฏิกิริยาเช่นนั้น

การทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทำได้หลายรูปแบบ แต่ละแบบขึ้นอยู่กับความเป็นไปได้ในการจัดสอบ ไม่ว่าจะเป็นการทดสอบรูปแบบใดผู้ออกข้อสอบควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. ลักษณะของภาษาที่นำมาทดสอบ ควรเป็นภาษาที่ใช้ในสภาพความเป็นจริงที่ใช้ในการสื่อสารคือ อยู่ในระดับที่มีข้อความสมบูรณ์ในตัวเอง เป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้มีความเป็นธรรมชาติสมเหตุสมผลอยู่ในบริบท และสอดคล้องวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2. วัตถุประสงค์ในการวัด ควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน และตรงกับความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาของข้อสอบอาจนำมาจากด้านการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ในการศึกษาและในการประกอบอาชีพ ซึ่งรายละเอียดในแต่ละด้านขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เรียนแต่ละระดับ และวัตถุประสงค์การเรียนภาษาเชิงปฏิบัติของแต่ละกลุ่ม ควรได้มาจากการสำรวจความต้องการของผู้เรียน

3. การออกข้อสอบ ควรคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียน ด้วย และการตัดสินความสามารถของผู้เข้าสอบ ควรพิจารณาจากเกณฑ์ที่กำหนดว่าบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องใด เพราะฉะนั้นการตัดสินแบบอิงกลุ่มจึงไม่เหมาะกับการทดสอบความสามารถในการสื่อสาร

4. รูปแบบการสื่อสารมีได้หลายลักษณะ ทั้งแบบมีการโต้ตอบ และไม่มีการโต้ตอบ ข้อสอบ ควรสอดคล้องกับรูปแบบและการสื่อสารด้วย บางครั้งอาจใช้ทำการทดสอบแบบเขียนตอบ บางครั้งต้องสังเกตจากพฤติกรรมในชั้นเรียน และบางครั้งอาจให้ผู้เรียนประเมินความสามารถของตนเอง

5. การสื่อสารไม่สามารถแยกองค์ประกอบของภาษาออกจากองค์ประกอบอื่น ๆ ได้ เพราะฉะนั้นการทดสอบความสามารถในการสื่อความหมายจริงๆ จึงไม่ควรแยกการใช้ภาษา

ออกจากสถานการณ์ แต่ในกรณีที่ยังสอบไม่ได้ ควรใช้สถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงที่สุด ซึ่งอาจอยู่ในรูปของการจำลองสถานการณ์

6. องค์ประกอบของการใช้ภาษาประกอบด้วยความรู้เรื่องเสียง ศัพท์ โครงสร้าง การใช้ภาษาในสถานการณ์ และกลวิธีในการสื่อสาร การทดสอบควรจัดความสามารถในด้านเหล่านี้ แต่ไม่ควรแยกวัดแต่ละองค์ประกอบ เพราะในการใช้ภาษาจริง ๆ ต้องใช้ทุกองค์ประกอบไปพร้อม ๆ กัน ผู้ออกข้อสอบควรศึกษาว่า ในแต่ละวัตถุประสงค์ของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร องค์ประกอบใดมีบทบาทสำคัญมากกว่าที่ช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการสื่อสาร และอาจทำให้น้ำหนักกับองค์ประกอบนั้น ๆ มากกว่าองค์ประกอบอื่น

7. ความสามารถในการสื่อสารเป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่อง การทดสอบเป็นเพียงการวัดความสามารถในช่วงเวลาหนึ่ง และอาจมีองค์ประกอบอื่นที่ทำให้ขาดความเที่ยงตรง และความเชื่อถือได้ในการวัด จึงควรมีการประเมินผลแบบต่อเนื่อง ซึ่งอาจต้องใช้วิธีอื่นนอกเหนือจากการทดสอบมาพิจารณาด้วย

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2531) ยังได้กล่าวถึงลักษณะการทดสอบความสามารถในการสื่อสารว่า ควรเป็นการประเมินภาพรวม ในรูปของทักษะสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการวัดความรู้หลายอย่างประกอบกัน โดยมุ่งวัดการใช้ภาษาในสภาพที่เป็นจริง หรือสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นเลียนแบบสถานการณ์จริง ตัวอย่างข้อสอบแบบนี้ คือ การทดสอบความเข้าใจของภาษาจากการฟัง พูด อ่าน และเขียน จะเป็นข้อสอบแบบเติมคำในช่องว่าง การเขียนตามคำบอก การสัมภาษณ์ หรือการเขียนเรียงความ สำหรับการทดสอบแบบวัดจุดอ่อนนั้น การออกข้อสอบจะเป็นแบบเลือกตอบ แบบจับคู่ หรือแบบเติมคำ ผู้สอนประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนหลายครั้งระหว่างภาคแล้วประเมินผลแบบสรุป เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ในปลายภาคอีกครั้งหนึ่ง

ฉะนั้นจึงพอกล่าวสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน เช่น ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ จึงจำเป็นต้องใช้การวัดหลาย ๆ แบบ เพื่อให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายในการเรียน การประเมินผลใด ๆ ก็ตามต้องจัดทำเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อีกประการหนึ่งก็คือผู้สอนควรได้ตระหนักถึงความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ฉะนั้นการทดสอบจึงไม่ควรแยกเป็นส่วน ๆ หรือเป็นทักษะ ควรเป็นข้อสอบที่วัดได้

ทั้งในด้านความเข้าใจ และการแสดงออกทางภาษารวม ๆ กันไป เช่น การสอบสัมภาษณ์ ข้อสอบโคลซ (cloze) ซึ่งจะเป็นการเว้นคำให้เติมอย่างมีระบบ นับว่าเป็นการทดสอบด้านการอ่านและการเขียน หรือการเขียนตามคำบอก ก็เป็นการทดสอบความสามารถแบบรวมอีกอย่างหนึ่งซึ่งเป็นการทดสอบทั้งทักษะการฟัง และทักษะการเขียนพร้อมกันไป

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

สุลัดดา ลอยฟ้า (2537) ได้อธิบายถึงรายละเอียดของรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning Model) ไว้ดังนี้

2.2.1 เป้าหมายและลักษณะผลผลิต

การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทัศนคติและค่านิยมในตัวนักเรียนที่จำเป็น ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจำลองรูปแบบพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์ในห้องเรียน การเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวความคิดหลากหลายระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การพัฒนาพฤติกรรมการแก้ปัญหา การวิเคราะห์และการคิดอย่างมีเหตุผล รวมทั้งการพัฒนาลักษณะของผู้เรียนให้รู้จักตนเองและเพิ่มคุณค่าของตนเอง จากกิจกรรมดังกล่าวจะมีผลต่อผู้เรียนโดยสรุปใน 3 ประการ ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน (Cognitive Knowledge)
2. ทักษะทางสังคม โดยเฉพาะทักษะการทำงานร่วมกัน (Social Skills)
3. การรู้จักตนเองและตระหนักในคุณค่าของตนเอง (Self-Esteem)

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

Slavin (1990) กล่าวว่า การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้ความสามารถเฉพาะตัว และศักยภาพในตนเองร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จได้ โดยที่สมาชิกในกลุ่มตระหนักว่า แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มต้องรับผิดชอบร่วมกันสมาชิกจะมีการพูดคุยกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันผู้เรียนจะได้ความรู้จากเพื่อน และสิ่งที่เป็นผลพลอยได้จากการใช้วิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้อีกประการหนึ่ง คือ การที่นักเรียนรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองที่เพิ่มขึ้นทั้งนี้เพราะว่านักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มซึ่งแต่ละคน จะมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของ

กลุ่ม และเมื่อประสบผลสำเร็จในการทำงาน หรือความเข้าใจกับเนื้อหา แล้วจะเพิ่มความสนใจในการทำกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นผลให้นักเรียนรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองในชั้นเรียน นอกจากนั้น การสอนแบบการร่วมมือกันเรียนรู้อย่างก่อให้เกิดบรรยากาศที่นักเรียนได้คุยกัน เป็นการช่วยให้นักเรียน และเพื่อนเข้าใจปัญหาชัดเจนขึ้น แม้บางครั้งจะไม่สามารถหาคำตอบได้แต่ระดับการคิดตามปัญหาจะสูงกว่าการที่ครูเป็นผู้กำหนดให้นักเรียนทำคนเดียว และการที่นักเรียนสามารถอธิบายให้เพื่อนฟังได้ ก็จะเป็นการยกระดับความเข้าใจให้สูงขึ้นถึงระดับการถ่ายทอดความคิด การเรียบเรียงถ้อยคำออกมา จะช่วยปรับความเข้าใจให้ชัดเจนแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น สำหรับบทบาทของครูจะเปลี่ยนไปจากเดิม คือ ต้องไม่ถือว่าตนเองเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในชั้นเรียนเดียวกัน แต่เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมวิธีดำเนินการที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนสามารถค้นหาความรู้ได้จากการร่วมมือกันเรียนรู้ ซึ่งเกิดจากการกระทำของตนเองและจากเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

การร่วมมือกันเรียนรู้นี้หลักที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงอยู่ 3 ประการ

1. มีรางวัล หรือเป้าหมายของกลุ่ม ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องตั้งเป้าหมายหรือรางวัลไว้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามในการเรียนรู้มากขึ้น และพยายามปรับพฤติกรรมของตน เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม รางวัลที่กำหนดอาจเป็นสิ่งของ ประกาศนียบัตร คำชมเชยการเชิดชูเกียรติ

2. ความหมายของแต่ละบุคคลในกลุ่ม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนถึงแม้จะอยู่ในรูปของกลุ่ม แต่จะต้องมีขั้นตอนที่สามารถบอกถึงความสามารถของสมาชิกแต่ละคนได้ว่า เข้าใจบทเรียนมากน้อยเพียงไร ในการเรียนแต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มเข้าใจเนื้อหาที่เรียน เป้าหมายของกลุ่มจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถของทุกคนในกลุ่ม

3. สมาชิกในกลุ่มมีโอกาสนในการช่วยกันกลุ่มประสบผลสำเร็จของกลุ่มได้เท่าเทียมกัน นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีส่วนช่วยเหลือกลุ่มของตนเองให้ผ่านกิจกรรมไปได้เท่าเทียมกัน ทั้งคนเก่ง คนปานกลาง และคนอ่อน

Carol (1992) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเป็นรูปแบบการสอนอีกชนิดหนึ่ง ที่ครูผู้สอนควรจะต้องรู้ จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะทางสังคม และเป็นรูปแบบการสอนที่นักเรียนชอบ

ชาอู๋ยี่ อาจินสมาจาร (2533) ให้แนวคิดไว้ว่า ประสิทธิภาพของการเรียนรู้แบบร่วมมือ เมื่อเปรียบเทียบกับ การเรียนรู้แบบแข่งขันหรือการเรียนรู้เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบร่วมมือจะส่งเสริมให้เกิดผลแก่นักเรียนและครู คือ มีการตั้งใจ มีความสัมพันธ์ส่วนบุคคล เจตคติต่อวิชาที่เรียนและครูในทางบวก มีทักษะทางสังคม มีความต้องการความสำเร็จและสุขภาพทางจิตที่ดีกว่า

จากแนวความคิดที่กล่าวมาแล้วนั้น พอสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือกันนั้นเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนรวมกลุ่มกันทำงาน สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยเหลือกันดี นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้เกิดผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีทักษะการอยู่ร่วมกันทางสังคมของนักเรียนดีขึ้น

2.2.3 ข้อตกลงเบื้องต้น

รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีข้อตกลงเบื้องต้นที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อต่อไปนี้

1. การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้จะสร้างแรงจูงใจมากกว่า การเรียนรายบุคคล หรือการแข่งขันความรู้สึกละเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มจะสร้างพลังในทางบวกให้แก่กลุ่ม
2. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มของการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้จะเรียนรู้จากกันและกัน จะพึ่งพากันเรียนรู้
3. การปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม นอกจากจะพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนแล้ว ยังพัฒนาทักษะทางสังคมไปในตัวด้วย เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนากิจกรรมทางสติปัญญาที่เพิ่มพูนการเรียนรู้มากกว่าการเรียนการสอนรายบุคคล
4. การร่วมมือกันเรียนรู้จะเพิ่มพูนความรู้สึกละในทางบวกต่อกันและกัน ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวและห่างเหิน ในทางตรงกันข้ามจะสร้างความสัมพันธ์และความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลอื่น
5. การร่วมมือกันเรียนรู้จะพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักตนเอง จากการเรียนรู้ได้ดีขึ้น รวมทั้งจากสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ตระหนักว่าตนเองได้รับการยอมรับ และเอาใจใส่จากสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม
6. ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

จากงานที่กำหนดให้กลุ่มรับผิดชอบ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันทำงานมากเท่าใด ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาทักษะทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการทำงานร่วมกันมากขึ้น

7. ทักษะทางสังคมที่จำเป็นต่าง ๆ สามารถเรียนรู้และฝึกฝนได้ เพื่อประสิทธิผลของการทำงานร่วมกัน

2.2.4 รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

สุลัดดา ลอยฟ้า (2537) ได้กล่าวถึงรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ว่า แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ตามแนวคิดของ Robert Slavin และคณะจาก John Hopkins University ซึ่งได้พัฒนาเทคนิคการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ต่าง ๆ จากผลวิธีการสอนในทุกรูปแบบของ Slavin จะยึดหลักของการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ 3 ประการด้วยกัน คือ รางวัลและเป้าหมายของกลุ่ม ความหมายของแต่ละบุคคลและโอกาสในการช่วยให้กลุ่มประสบผลสำเร็จเท่าเทียมกัน จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า รางวัลของกลุ่มและความหมายของแต่ละบุคคลต่อกลุ่ม เป็นลักษณะที่จำเป็นและสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ของกลุ่ม Slavin ที่เป็นที่ยอมรับกันแพร่หลายมีดังต่อไปนี้

1.1 STAD (Student Teams - Achievement Division) เป็นรูปแบบการสอนที่สามารถดัดแปลงใช้ได้เกือบทุกวิชาและทุกระดับชั้น เพื่อเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางสังคมเป็นสำคัญ

1.2 TGT (Team-Game-Tournament) เป็นรูปแบบการสอนที่คล้ายกับ STAD แต่เป็นการจูงใจในการเรียนเพิ่มขึ้นโดยการใช้การแข่งขันเกมแทนการทดสอบย่อย

1.3 TAI (Team Assisted Individualization) เป็นรูปแบบการสอนที่ผสมผสานแนวความคิดระหว่างการร่วมมือกันเรียนรู้กับการสอนรายบุคคล (Individualized Instruction) รูปแบบของ TAI จะเป็นการประยุกต์ใช้กับการสอนคณิตศาสตร์

1.4 CIRC (Cooperative Intergrate Reading and Composition)

เป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่มุ่งพัฒนาขึ้นเพื่อสอนการอ่านและการเขียนสำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายโดยเฉพาะ

1.5 JigsawII ผู้ที่คิดค้นการสอนแบบ Jigsaw เริ่มแรกคือ Elliot-Aronson

และคณะ (1978) หลังจากนั้น Slavin ได้เสนอแนวคิดดังกล่าวมาปรับขยายเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบรรยาย เช่น สังคมศึกษา วรรณคดี บางส่วนของวิชาวิทยาศาสตร์ รวมทั้งวิชาอื่น ๆ ที่เน้นพัฒนาความรู้ความเข้าใจมากกว่าพัฒนาทักษะ

2. รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ตามแนวคิดของ David Johnson และคณะ JohnsonและJohnson จากมหาวิทยาลัย Minessota (1989) ได้พัฒนารูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้โดยยึดหลักการเบื้องต้น 5 ประการด้วยกัน คือ

2.1 การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Positive In Interdependence)

2.2 การปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว (Face to Face Promative Interaction)

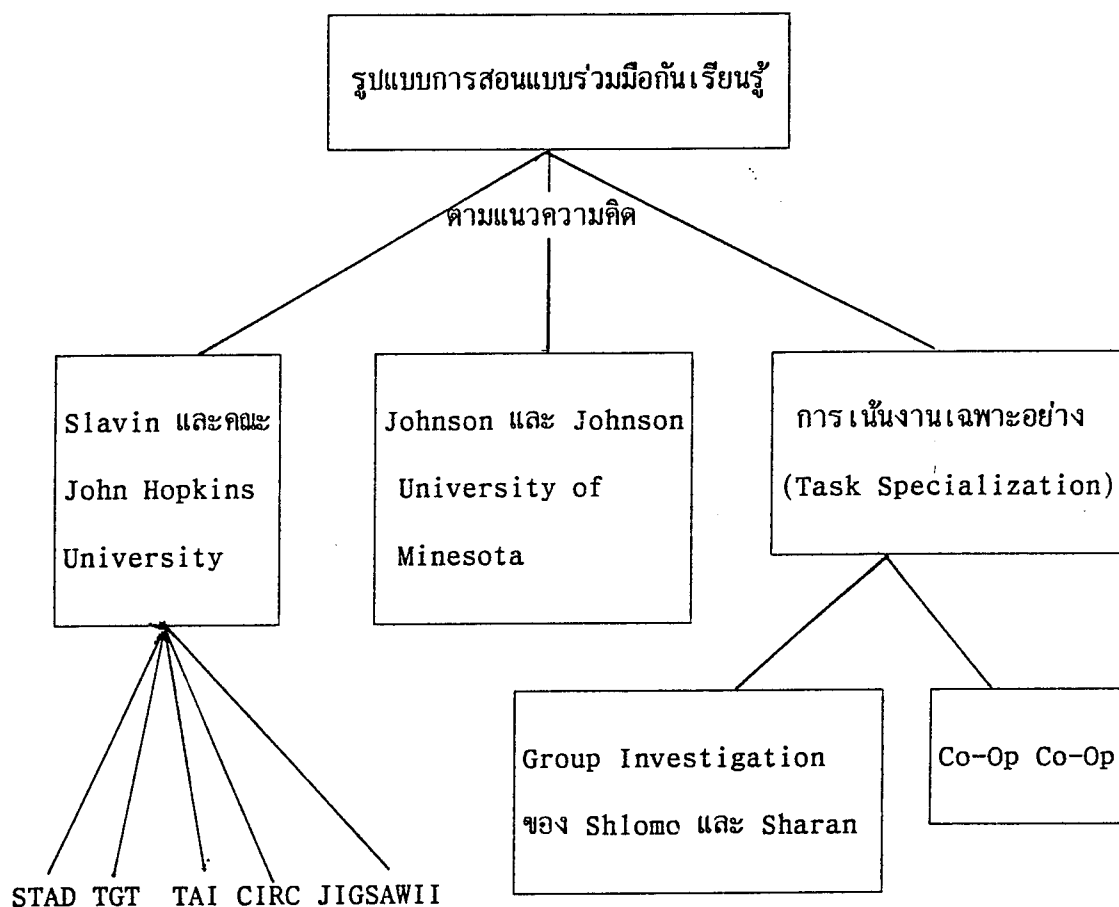
2.3 ความหมายและความสามารถของแต่ละบุคคลในกลุ่ม (Individual Accountability)

2.4 ทักษะทางสังคม (Social Skills)

2.5 กระบวนการกลุ่ม (Group Processing)

3. รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในงานเฉพาะอย่าง เช่น Group Investigation ของ Shlomó และ Yael Sharan, Co-Op Co-Op

อาจสรุปรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ตามรูปแบบต่าง ๆ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 การสรุปรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

รายละเอียดของรูปแบบการสอนแบบ STAD (Student Team - Achievement Divisions) STAD เป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ที่ Robert Slavin และคณะ ได้พัฒนาขึ้นรูปแบบที่ง่ายที่สุดและใช้กันแพร่หลายที่สุด เหมาะสำหรับครูผู้สอนที่เลือกใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในระยะเริ่มแรก STAD มีส่วนประกอบที่สำคัญ 5 ประการด้วยกัน คือ

1. การเสนอทเรียนต่อทั้งชั้น (Class Presentation)
2. การเรียนกลุ่มย่อย (Team Study)
3. การทดสอบย่อย (Test)
4. คะแนนความก้าวหน้าของแต่ละบุคคล (Individual Improvement Scores)
5. กลุ่มที่ได้รับการยกย่องหรือยอมรับ (Team Recognition)

1. การเสนอทเรียนต่อทั้งชั้น

เนื้อหาของบทเรียนจะถูกเสนอต่อนักเรียนทั้งห้องโดยครูผู้สอน ซึ่งครูจะใช้เทคนิควิธีการเสนอรูปแบบใด ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาบทเรียน และการตัดสินใจของครูเป็นสำคัญที่จะเลือกเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม โดยใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบการอธิบายของครู การเสนอทเรียนในชั้นนี้ จะเหมือนกับการสอนปกติของครูแตกต่างกันเฉพาะการเสนอทเรียนดังกล่าวจะต้องสัมพันธ์ และเน้นหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องทำเป็นกลุ่มในชั้นต่อไปด้วย ผู้เรียนจะต้องสนใจและตั้งใจเรียน ในขณะที่ครูเสนอเนื้อหาเพราะจะมีผลต่อการทำแบบทดสอบย่อย และผลการทดสอบจะเป็นตัวกำหนดคะแนนของกลุ่มด้วย

2. การเรียนกลุ่มย่อย

กลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียนประมาณ 4-5 คน ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งในแง่ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพศ หน้าที่ที่สำคัญของกลุ่มคือการเตรียมสมาชิกของกลุ่มให้สามารถทำแบบทดสอบได้ดี หลังจากการเสนอเนื้อหาของครูต่อนักเรียนทั้งชั้นแล้ว นักเรียนจะแยกทำงานเป็นกลุ่มเพื่อศึกษาตามบัตรงานหรือกิจกรรมกลุ่มที่ครูกำหนดให้ โดยส่วนมากแล้วกิจกรรมจะอยู่ในรูปการฝึกใช้ภาษา และจดจำรูปแบบภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ การแก้ปัญหาาร่วมกัน การทำเปรียบเทียบคำตอบ และการแก้ความเข้าใจผิดในการใช้ภาษาของเพื่อนร่วมกลุ่ม เป็นลักษณะที่สำคัญที่สุด สมาชิกในกลุ่มจะต้องทำให้ดีที่สุดเพื่อกลุ่มของตน กลุ่มจะต้องทำให้ดีที่สุดเพื่อช่วยสมาชิกแต่ละคนของกลุ่ม กลุ่มจะต้องคิดและสอนเพื่อนร่วมกลุ่มให้เข้าใจในเนื้อหาที่จะเรียนโดยใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ การทำงานของกลุ่มลักษณะนี้จะเน้นความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม การนับถือตนเอง (Self-Esteem) และการยอมรับเพื่อนนักเรียนที่เรียนอ่อน สิ่งนี้นักเรียนและครูควรคำนึงในการทำงานกลุ่มย่อย ดังแสดงในตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 สิ่งที่ครูและนักเรียนควรคำนึงในการทำงานกลุ่มย่อย

สิ่งที่ครูควรคำนึง	สิ่งที่นักเรียนควรคำนึง
1) ให้ออกาสผู้เรียนในการตั้งชื่อทีม 2) นักเรียนสามารถเคลื่อนย้ายโต๊ะเก้าอี้ภายในกลุ่มหรือย้ายที่ทำงานของกลุ่มได้ภายในชั้นเรียน 3) แนะนำให้ผู้เรียนร่วมมือกันทำงานเป็นคู่ โดยให้มีการตรวจสอบผลงานของกันและกัน เมื่อมีการผิดพลาด เพื่อนในกลุ่มต้องช่วยอธิบายให้เข้าใจ 4) ไม่ควรจบการศึกษาเนื้อหาง่าย ๆ จนกว่าจะแน่ใจว่าเพื่อนในทีมทุกคนพร้อมที่จะทำข้อสอบได้ 100 % 5) ให้มีการอธิบายคำตอบซึ่งกันและกัน แล้วจึงนำไปตรวจกับบัตรเฉลยคำตอบ 6) เมื่อมีปัญหาให้ปรึกษาเพื่อร่วมทีมก่อนจึงปรึกษาครู 7) ระหว่างผู้ที่เรียนทำกิจกรรม ครูควรเดินไปรอบ ๆ ห้องเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสปรึกษาหารือได้สะดวกและเป็นการเสริมกำลังใจแก่ผู้เรียนด้วย	1) นักเรียนต้องช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มให้ได้เรียนรู้เนื้อหาที่เรียนอย่างถ่องแท้ 2) ไม่มีใครจะเรียนหรือศึกษาเนื้อหาจบเพียงคนเดียว โดยที่เพื่อนในกลุ่มยังไม่เข้าใจเนื้อหา 3) ถ้ายังไม่เข้าใจให้ปรึกษาเพื่อนในกลุ่มก่อนจึงปรึกษาครู 4) เพื่อนร่วมกลุ่มต้องปรึกษารื้อกันเบา ๆ ไม่ให้รบกวนกลุ่มอื่น

3. การทดสอบย่อย

หลังจากเรียนไปได้ประมาณ 2-3 คาบ นักเรียนจะต้องได้รับการทดสอบ ในระหว่างทำการทดสอบนักเรียนในกลุ่ม ไม่นุญาตให้ช่วยเหลือกัน ทุกคนทำข้อสอบตามความสามารถของตนเอง

4. คะแนนความก้าวหน้าของแต่ละบุคคล

ความคิดที่อยู่เบื้องหลังของคะแนนความก้าวหน้าของแต่ละบุคคล คือ การให้นักเรียนแต่ละคนมีเป้าหมายเกี่ยวกับผลการเรียนของตนเอง ที่จะต้องทำให้ได้ตามเป้าหมายนั้น ซึ่งนักเรียนจะทำได้หรือไม่ จะขึ้นอยู่กับการทำงานหนักเพิ่มมากขึ้นกว่าที่ทำมาแล้วในบทเรียนก่อน นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้คะแนนสูงสุดเพื่อช่วยกลุ่ม ซึ่งจะทำไม่ได้เลยถ้าคะแนนในการสอบต่ำกว่าคะแนนที่ได้ในครั้งก่อน นักเรียนแต่ละคนจะมีคะแนนที่เป็น "ฐาน" ซึ่งได้จากการเฉลี่ยคะแนนในการสอบต่ำกว่าคะแนนของการสอบครั้งก่อน หรือคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบที่คล้ายคลึงกัน คะแนนของนักเรียนสำหรับกลุ่มขึ้นอยู่กับคะแนนของเขาห่างจากคะแนน "ฐาน" มากน้อยเพียงใด

5. กลุ่มที่ได้รับการยกย่องและการยอมรับ

กลุ่มจะได้รับรางวัล เมื่อคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเกินเกณฑ์ที่ตั้งไว้

การเตรียมการก่อนสอน

1. วัสดุการสอน

ครูจะต้องเตรียมวัสดุการสอนที่ใช้ในการทำงานกลุ่มประกอบด้วยใบงาน บัตรงาน บัตรกิจกรรม บัตรเฉลย และแบบฝึกหัด รวมทั้งแบบทดสอบย่อยสำหรับทดสอบนักเรียนแต่ละคนหลังจากเรียนบทเรียนในแต่ละหน่วยแล้ว

2. การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม แต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียนประมาณ 4-5 คน

ซึ่งมีความสามารถทางวิชาการแตกต่างกัน กล่าวคือ ประกอบด้วย นักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ถ้าเป็นไปได้ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศด้วย เช่น ประกอบด้วย ชาย 2 คน และหญิง 2 คน วิธีการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มอาจทำได้ดังนี้

2.1 จัดลำดับนักเรียนในชั้นจากเก่งที่สุดไปหาอ่อนที่สุด โดยยึดตามผลการเรียนที่ผ่านมา ซึ่งอาจจะเป็นคะแนนจากแบบทดสอบ หรือการพิจารณาตัดสินใจของครูเองเป็นส่วนประกอบ ครูอาจจะสําคัญใจในการจัดลำดับ แต่พยายามให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

2.2 หาจำนวนกลุ่มทั้งหมดว่ามีกี่กลุ่ม แต่ละกลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 4 คน ฉะนั้น จำนวนทั้งหมดจะมีกี่กลุ่มหาได้จากการหารจำนวนนักเรียนทั้งหมดด้วย 4 ผลหารก็คือจำนวนกลุ่มทั้งหมด ถ้าหารไม่ลงตัว อนุโลมให้บางกลุ่มมีสมาชิก 5 คนได้

2.3 การกำหนดนักเรียนเข้าเป็นกลุ่ม การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มนั้น ในแต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกประมาณ 4 คน โดยที่สมาชิกจะประกอบด้วยคนเก่งที่สุด 1 คน คนอ่อนที่สุด 1 คน และคนที่เรียนได้ดีพอบานกลาง 2 คน โดยมีเทคนิคการจัดดังตารางที่ 4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม

ระดับผู้เรียน	อันดับของผู้เรียน	กลุ่มที่สังกัด
นักเรียนที่เรียนเก่ง	1	A
	2	B
	3	C
	4	D
	5	E
นักเรียนที่เรียนปานกลาง	6	E
	7	D
	8	C
	9	B
	10	A
	11	A

ตารางที่ 4 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม (ต่อ)

ระดับผู้เรียน	อันดับของผู้เรียน	กลุ่มที่สังกัด
	12	B
	13	C
	14	D
	15	E
	16	E
	17	D
นักเรียนที่เรียนอ่อน	18	C
	19	B
	20	A
นักเรียนในชั้นทั้งหมดรวม	20 คน	

2.4 การจัดเตรียมใบสรุปผลคะแนนความก้าวหน้า ซึ่งอาจจะออกแบบดังตารางหลังจากจัดนักเรียนเข้ากลุ่มแล้ว ให้กรอกรายชื่อนักเรียนลงสรุปผลของคะแนนที่ทดสอบได้ ดังในตารางที่ 5 แสดงใบสรุปผลคะแนนความก้าวหน้า ดังนี้

ตารางที่ 5 ใบสรุปผลคะแนนความก้าวหน้า

ชื่อของนักเรียน	ทดสอบย่อยครั้งที่ : เรื่อง :			ทดสอบย่อยครั้งที่ : เรื่อง :		
	คะแนนฐาน	คะแนนจาก การทดสอบ	คะแนนความ ก้าวหน้า	คะแนน ฐาน	คะแนนจาก การทดสอบ	คะแนนความ ก้าวหน้า
อารี	90	100	30			
มะลิ	90	82	10			
สมชาย	75	79	20			
...						

3. การหาคะแนนฐานของนักเรียน คะแนนฐานของนักเรียนแต่ละคน หมายถึงคะแนนเฉลี่ยของผลการเรียนหรือผลของการทดสอบย่อยที่ผ่านมา ถ้าเริ่มใช้ STAD หลังจากที่ได้ทดสอบย่อยไปแล้ว 2-3 ครั้ง ให้ใช้ผลเฉลี่ยของคะแนนจากผลการทดสอบย่อยดังกล่าว เป็นคะแนนฐานหรืออาจใช้คะแนนเฉลี่ยปลายภาคเรียนที่ผ่านมา หรือคะแนนเฉลี่ยปลายปีของปีที่แล้ว มาคิดคำนวณเป็นคะแนนฐานก็ได้ ซึ่งมีวิธีการคิดคำนวณได้ดังตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 การคิดคำนวณคะแนนฐานของนักเรียนแต่ละคน

เกรดของเทอมที่ผ่านมา	คะแนนฐาน
A	90
A-/B+	85
B	80
B-/C+	75
C	70
C-/D+	65
D	60
F	55

คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบย่อย 3 ครั้ง

คะแนนของวิชา

85

90 +

83

$258 - 3 = 86$

คะแนนฐานของวิชา คือ 86

4. การคิดคำนวณคะแนนความก้าวหน้าเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม คะแนนความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคน ขึ้นอยู่กับการทำคะแนนให้ได้มากกว่าคะแนนพื้นฐานของตนเองมากน้อยเพียงใด อาจจะใช้เกณฑ์การคำนวณคะแนนความก้าวหน้าดังในตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 เกณฑ์การคำนวณคะแนนความก้าวหน้า

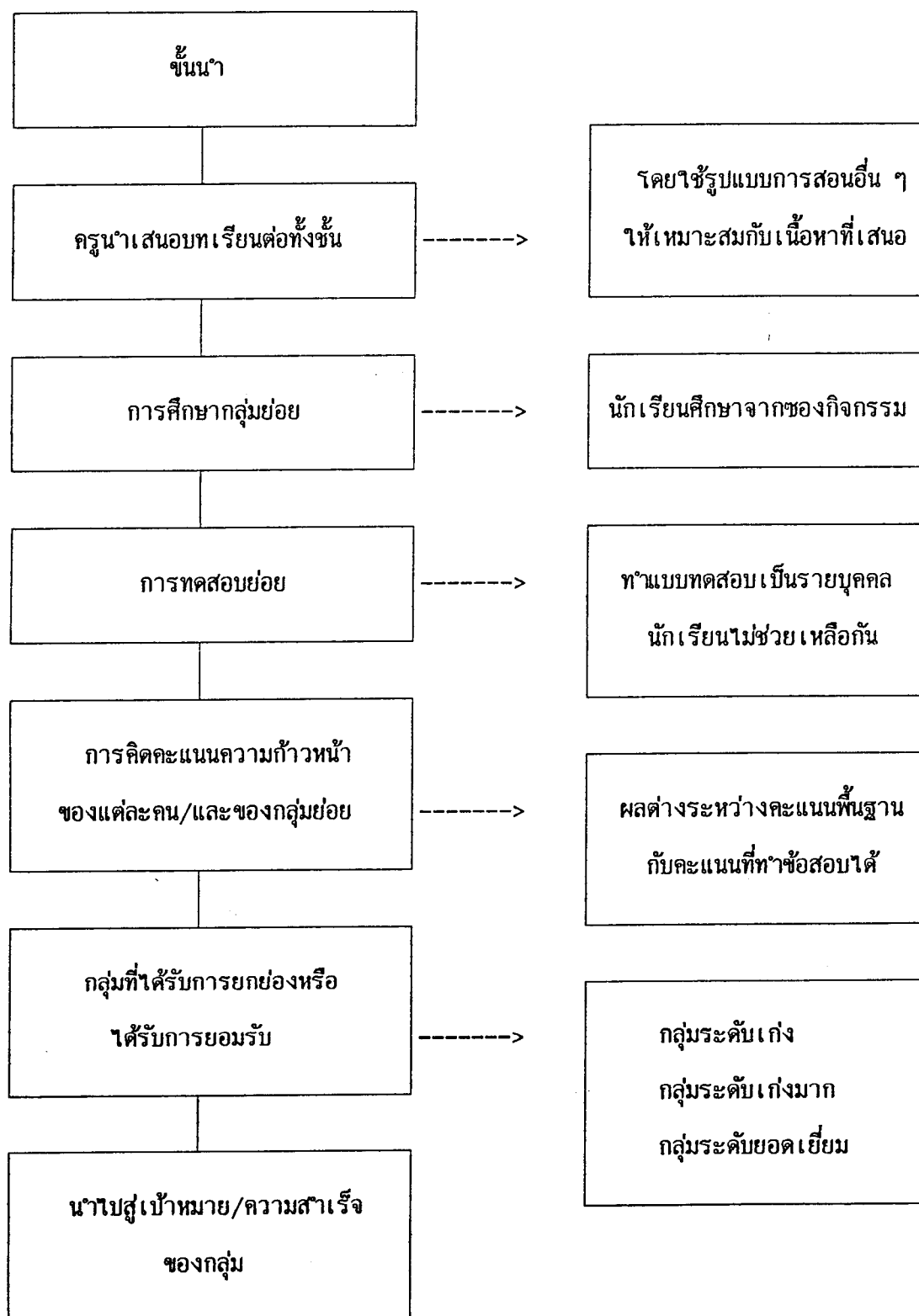
คะแนนจากการทดสอบย่อย	คะแนนความก้าวหน้า
1. ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนพื้นฐานเกิน 10 คะแนน	0
2. ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนพื้นฐาน 1-10 คะแนน	10
3. ได้คะแนนพื้นฐานและสูงกว่าคะแนนพื้นฐาน 0-10 คะแนน	20
4. ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนพื้นฐานเกิน 10 คะแนน	30
5. ได้คะแนนยอดเยี่ยม	30

หมายเหตุ คะแนนที่นำมาเทียบค่าคะแนนความก้าวหน้าจะต้องมาจาก คะแนนเต็ม 100 คะแนน

คะแนนของกลุ่มคิดคำนวณจากคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ซึ่งควรบันทึกไว้เป็นหลักฐาน และแจ้งให้แต่ละกลุ่มทราบทุกครั้งหลังจากการทดสอบย่อย ซึ่งมีเกณฑ์การตัดสินกลุ่มที่ควรได้รับการยกย่องหรือยอมรับ ดังนี้

กลุ่มระดับเก่ง	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม เท่ากับ 15-19
กลุ่มระดับเก่งมาก	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม เท่ากับ 20-24
กลุ่มระดับยอดเยี่ยม	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม เท่ากับ 25-30

หมายเหตุ รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ตามวิธีของ STAD จะมีการเปลี่ยนกลุ่มหรือจัดกลุ่มใหม่ เมื่อทำการสอนจบเนื้อหาย่อยแล้ว เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมมือในการแก้ปัญหาต่างๆ กับเพื่อนในชั้นได้ครบทั้งชั้น

ภาพที่ 2 การสรุปรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ตามวิธีของ STAD

2.2.3 การประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

ในการประยุกต์ใช้แนวคิดของการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ครูจะต้องเข้าใจแนวคิดหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เสียก่อน แล้วพิจารณาสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน คัดเลือกจุดเด่นของวิธีสอนไปใช้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติทางจิตวิทยาของผู้เรียน สิ่งแวดล้อม และพื้นฐานทางวัฒนธรรมของผู้เรียนและชุมชน ที่สำคัญครูควรมีความสนใจและกระตือรือร้นในการทดลองเทคนิควิธีสอนแบบใหม่ ๆ (เทียน กองแก้ว, 2537)

จากแนวคิดหลักในการสอนแบบนี้ ครูต้องมีทักษะในการสอน คือ ต้องรู้จักวางแผนการสอนและรู้จักเลือกใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียนทุกคน การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ จึงต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ครูที่จะสอนตามแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทียน ได้เสนอแนะว่าต้องเตรียมการ ดังนี้

1. จัดทำบทเรียนให้อยู่ในรูปแบบของโครงสร้างของการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้
2. ทดลองการใช้การเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ผสมผสานกับการเรียนตามปกติอย่างน้อยร้อยละ 60 ของเวลาในการสอน
3. อธิบายให้ครูคนอื่นได้ทราบอย่างแจ่มแจ้งว่าทำไมจึงเลือกใช้วิธีสอนแบบนี้ เข้าใจธรรมชาติของการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ และแนะแนวทางให้คนอื่นสามารถใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ได้
4. มีโอกาสแนะแนวเชิญชวนเพื่อนอาจารย์ให้ร่วมทดลองการสอนแบบนี้ จะได้มีเพื่อนร่วมคิดร่วมทดลอง ร่วมประเมินผล จะทำให้แนวคิดนี้กว้างขวางออกไป

นอกจากนี้ เทียน ยังได้กล่าวว่า ครูต้องได้รับการศึกษาและฝึกอบรมให้เข้าใจในรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ สามารถสร้างบทเรียนตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ และมีเจตคติ ดังนี้

1. มองว่าการพึ่งพาอาศัยกันเป็นเรื่องจำเป็นในสังคมปัจจุบัน นักเรียนต้องได้รับการฝึกการอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน เพื่อเตรียมการอยู่ร่วมกันในสังคมอนาคต
2. สนับสนุนให้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล สนับสนุนความสำเร็จร่วมกัน การเข้าใจ การเสริมความสำเร็จของแต่ละคน จะทำให้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น นักเรียนที่ชอบทำงานคนเดียวได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับคนอื่น ในการตอบแทนการทำงานจะพิจารณารางวัลให้ แต่ไม่พิจารณาให้เป็นรายบุคคลจะทำให้การตอบแทนความดีเป็นกลุ่ม

3. ความรับผิดชอบของนักเรียนแต่ละคน จะช่วยให้การทำงานกลุ่มแข็งแกร่งขึ้น เพราะนักเรียนแต่ละคนจะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานของตน เมื่อรวมงานทุกคนก็จะเป็นงานของกลุ่ม การทำงานของนักเรียนแต่ละคนจะมีการตรวจสอบ และนำผลการทำงานเสนอในกลุ่ม กลุ่มจะหาหน้าที่ช่วยเหลือ คือ ใครอ่อนด้านใด คนที่เก่งจะเข้าช่วยเหลือ แต่ นักเรียนทุกคนต้องตระหนักว่า จะไม่มีใครช่วยเหลือใครได้มากนักในการทำงาน ทุกคนจึงต้องช่วยเหลือตนเองเป็นสำคัญ

4. ทักษะทางสังคม กิจกรรมการช่วยเหลือและร่วมมือกันทางสังคม จะสำเร็จได้ ต้องอาศัยทักษะระหว่างบุคคลและการทำงานร่วมกลุ่ม ซึ่งเรียกรวม ๆ ว่า ทักษะทางสังคม คือ ความสามารถที่จะทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข ครูจึงต้องกระตุ้นให้นักเรียนใช้ทักษะทางสังคมได้แก่ การมีความรับผิดชอบ และการให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่ม

2.3 รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้

รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD (STUDENT TEAMS - ACHIEVEMENT DIVISIONS) ที่ Robert Slavin และคณะได้พัฒนาขึ้น เพราะเป็นรูปแบบที่ง่ายที่สุดและใช้กันแพร่หลายที่สุด เหมาะสำหรับครูผู้สอนที่เลือกใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในระยะเริ่มแรก และได้ค้นพบหลักการของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารซึ่ง Morrow (1981) ได้เสนอไว้และขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารทั้ง 3 ขั้นตอนตามแนวการสอนของกรมสามัญศึกษา และ อรพิน พจนานนท์ (2537) ที่ได้สรุปไว้มาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนสอนในห้องเรียน ซึ่งสามารถนำเสนอได้ดังนี้

2.3.1 หลักการ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนการสอนทางภาษานั้นได้มีหลักการที่สำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. รางวัลหรือเป้าหมายของกลุ่ม

ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องตั้งเป้าหมายหรือรางวัลไว้

เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามในการเรียนฝึกใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารมากขึ้น และพยายามปรับปรุงพฤติกรรมของตน เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม รางวัลที่กำหนดอาจเป็นสิ่งของ ประกาศนียบัตร ถ้วยรางวัล ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตามผู้สอนควรชี้ให้ผู้เรียนทราบว่า กลุ่มไม่ควรแข่งขัน เพื่อจุดประสงค์ต้องการรางวัลเพียงอย่างเดียว

2. ความสามารถในการใช้ภาษาของแต่ละบุคคลในกลุ่ม มีผลต่อรางวัลเพื่อเป้าหมายของกลุ่มด้วย ผู้สอนต้องพยายามให้ผู้เรียนทราบว่า ถึงแม้จะเรียนเป็นกลุ่ม แต่ในการวัดความก้าวหน้าของกลุ่ม จะวัดจากความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้สอนทำการวัดความก้าวหน้าของกลุ่ม จะทำการวัดความก้าวหน้าของแต่ละบุคคลในกลุ่ม แล้วหาค่าเฉลี่ยของทั้งกลุ่มเพื่อเป็นคะแนนของกลุ่ม ดังนั้นจึงนับได้ว่าความสำเร็จ ความก้าวหน้าของกลุ่ม จะขึ้นกับความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

3. โอกาสในการช่วยให้กลุ่มประสบผลสำเร็จเท่าเทียมกัน สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนช่วยเหลือกลุ่มของตนเองให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้สำเร็จเท่าเทียมกันทั้งคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ทั้งนี้เพราะการทดสอบ เป็นกิจกรรมที่ผู้สอบจะต้องแข่งขันกับตัวเองเท่านั้น

4. ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังทำอะไร เพื่ออะไร ผู้เรียนต้องทราบจุดมุ่งหมายของการฝึกใช้ภาษา จะได้มีความรู้สึกได้ว่าเมื่อเรียนแล้วผู้เรียนสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น ทำให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องจัดในลักษณะบูรณาการทักษะทั้ง 4 ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เพราะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมักต้องใช้ทักษะหลาย ๆ ทักษะรวมกันไป และต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มหรือภายในห้องเรียน จึงจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาที่เหมือนในชีวิตจริง

6. กิจกรรมการใช้ภาษาควรมีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง ควรใช้กิจกรรมการหาข้อมูลที่ขาดหายไป เพื่อให้ให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารหาข้อมูลที่ตนเองต้องการ นอกจากนั้นต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกรูปแบบภาษาที่ตนเองต้องการ และผู้เรียนต้องมีโอกาสทราบว่าการสื่อสารของตนเองประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับของผู้สอนหรือของสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ไขปรับปรุงตนเอง แต่ไม่ควรชี้ให้เห็นทุกครั้งที่เกิดผิดพลาด ควรแก้ไขเฉพาะ

กรณีที่เป็น เพราะอาจจะทำให้นักเรียนขาดความมั่นใจในตนเองและไม่กล้าใช้ภาษาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

2.3.2 เป้าหมาย

สำหรับการใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน ดังนี้

1. ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางสติปัญญา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน การนำภาษาที่ได้เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน รู้จักคิดและแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล
2. ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางสังคม เช่น ทักษะการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การยอมรับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่ม ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมดีขึ้น
3. ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้สึในด้านกระตือรือร้นในคุณค่าของตนเอง

2.3.3 ส่วนประกอบของรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ประกอบด้วยส่วนที่สำคัญดังนี้

1. การนำเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น
2. การศึกษากลุ่มย่อย นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะร่วมมือกันฝึกฝนรูปแบบทางภาษาจากใบงาน บัตรงาน บัตรกิจกรรมและแบบฝึกหัดที่กำหนดให้
3. การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร นักเรียนจะนำรูปแบบทางภาษาที่ได้ฝึกมาใช้ในการสื่อสารในสถานการณ์ใหม่ที่กำหนดให้ อาจจะได้ทำเป็นกลุ่มหรือทำพร้อมกันทั้งชั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เตรียมไว้
4. การทดสอบย่อย เป็นการทบทวนแบบทดสอบย่อยเป็นรายบุคคล
5. การคิดคะแนนความก้าวหน้าของแต่ละบุคคลและของกลุ่ม
6. กลุ่มที่ได้รับการยกย่อง

ซึ่งสามารถนำเสนอรายละเอียดในส่วนต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การนำเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น เป็นการนำเสนอสถานการณ์หรือบริบทที่เหมาะสมกับรูปแบบของภาษาที่จะเสนอให้นักเรียนเรียนรู้ โดยยึดหลักการของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในส่วนของการทำให้ผู้เรียนรู้ว่า ตนกำลังทำอะไร (Know what you are doing) ส่วน

รวมทั้งหมดของภาษาศาสตร์ว่าส่วนย่อย ๆ หลายส่วนรวมกัน (The whole is more important than the sum of the parts) ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนได้รู้ถึงจุดประสงค์ของการเรียนว่าจะนำไปใช้ประโยชน์อย่างไรในการสื่อสาร และมีความเข้าใจในการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เป็นจริงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ไม่ใช่แค่เพียงถึงแต่เพียงรูปแบบที่ถูกต้องของประโยคที่สื่อสารเท่านั้น

2. การศึกษาเป็นกลุ่มย่อย ในการเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มที่ลดความสามารถกันของนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนได้ร่วมมือกัน ทำให้การเรียนรู้อำนาจเพื่อการสื่อสารเป็นการเรียนรูที่เกิดจากการปฏิบัติ (To learn it, do it) เพราะการที่จะทำให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ นั่น คือนักเรียนจะต้องเป็นผู้ที่ฝึกทักษะในการใช้ภาษาด้วยตัวเอง และการฝึกใช้ภาษาในการสื่อสารนั้นก็ควรฝึกเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม จึงจะทำให้ฝึกได้คล้ายคลึงกับสถานการณ์จริง นอกจากนั้นการฝึกเป็นกลุ่มยังช่วยให้นักเรียนได้ให้ความช่วยเหลือกัน ในการอธิบายเพิ่มเติมแก่นักเรียนภายในกลุ่มที่ยังไม่เข้าใจรูปแบบภาษาที่จะเรียนได้อีกด้วย

3. การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนนั้น จะต้องยึดหลักการที่ว่ากระบวนการสื่อสารมีความสำคัญเท่าเทียมกันกับรูปแบบของภาษา (The processes as the form) กล่าวคือ กิจกรรมที่จัดต้องใช้สถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับการสื่อสารในชีวิตจริงมากที่สุด ซึ่งกิจกรรมการหาช่องว่างระหว่างข้อมูล (Information Gap) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสม เพราะเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปิดช่องว่างนั้น มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกใช้ภาษาตามความต้องการของตน และได้รับข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้รู้ว่าการสื่อสารนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ นอกจากนี้ ยังยึดหลักการที่ว่าสิ่งที่ผิดพลาดทั้งหลายไม่ใช่สิ่งผิดเสมอไป (Mistake are not always a mistake) เพราะถ้าครูเคร่งครัดในข้อผิดพลาดเล็ก ๆ น้อย ๆ ของนักเรียนมากเกินไป จะทำให้นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในการแสดงออกทางภาษาได้

4. การทบทวนบททดสอบย่อย ทำให้นักเรียนทบทวนบททดสอบย่อยหลังจากที่เรียนจบในแต่ละเนื้อหาย่อย แล้วน่าจะเน้นที่ได้ไปคิดเป็นคะแนนความก้าวหน้าของตนเองและของกลุ่ม ในการทดสอบนั้นนักเรียนไม่สามารถช่วยเหลือกันได้ เพราะเป็นการประเมินความเข้าใจในบทเรียนของสมาชิกแต่ละคน

5. การคิดคะแนนความก้าวหน้าของแต่ละบุคคลและของกลุ่ม นักเรียนทุกคน จะมีคะแนนฐาน (Base Score) นักเรียนจะต้องพยายามทำคะแนนจากการทดสอบย่อยให้ได้มากกว่าคะแนนฐาน ซึ่งจะเป็นการวัดความก้าวหน้าของแต่ละบุคคล นอกจากนั้นคะแนนความก้าวหน้าของแต่ละบุคคล ก็จะต้องนำมาเฉลี่ยเป็นคะแนนความก้าวหน้าของกลุ่มด้วย

6. กลุ่มที่ได้รับการยกย่อง กลุ่มจะได้รับรางวัลเมื่อคะแนนความก้าวหน้าของกลุ่มสูงถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้และกลุ่มอาจจะล้มเหลว หากไม่สามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ตามเกณฑ์

2.3.4 ลำดับขั้นของการทำกิจกรรม

1. การเตรียมการก่อนการสอน

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ครูจะต้องเตรียมสิ่งต่อไปนี้

1.1 เตรียมเอกสารและวัสดุการสอน ได้แก่

1.1.1 บัตรงาน

1.1.2 บัตรกิจกรรม

1.1.3 แบบทดสอบย่อย

1.1.4 บัตรเฉลย

1.1.5 สื่อการเรียนการสอน

1.1.6 ใบสรุปผลการทดสอบย่อยและคะแนนความก้าวหน้า

1.1.7 รางวัลสำหรับทีมที่ได้รับการยกย่อง เช่น เกียรติบัตร ขน

สิ่งของ เป็นต้น

2. การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม

การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มกระทำตามรูปแบบของ STAD คือ ในแต่ละกลุ่มต้องมีนักเรียนที่ความสามารถและเพศ โดยความสามารถในอัตราส่วน เก่ง : ปานกลาง : อ่อน เท่ากับ 1 : 2 : 1 ดังการจัดนักเรียน 20 คน เข้ากลุ่มดังในตารางที่ 8 ต่อไปนี้

ตารางที่ 8 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม

ระดับผู้เรียน	ชื่อลำดับผู้เรียน	ทีมที่สังกัด
นักเรียนที่เรียนเก่ง	1	A
	2	B
	3	C
	4	D
	5	E
นักเรียนที่เรียนปานกลาง	6	E
	7	D
	8	C
	9	B
	10	A
	11	A
	12	B
	13	C
	14	D
	15	E
นักเรียนที่เรียนอ่อน	16	E
	17	D
	18	C
	19	B
	20	A
นักเรียนในชั้นทั้งหมดรวม	20 คน	

3. การหาคะแนนฐานของนักเรียน

คะแนนฐานของนักเรียนแต่ละคน อาจได้มาจากคะแนนผลการเรียนของปีการศึกษาที่ผ่านมา (แต่จะต้องทำการเฉลี่ยคะแนนก่อน) หรือผลการทดสอบจากภาคเรียนที่ผ่านมาก็ได้ แล้วคะแนนฐานจะเปลี่ยนแปลงทุกครั้งที่มีการทดสอบย่อย โดยจะนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบย่อยครั้งล่าสุดเป็นคะแนนฐานในครั้งต่อไป

4. คะแนนความก้าวหน้าของแต่ละบุคคล

คะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละบุคคล คิดคำนวณจากผลต่างระหว่างคะแนนของการทดสอบย่อยกับคะแนนฐานของแต่ละคน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังในตารางที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 9 การคิดคะแนนความก้าวหน้า

คะแนนจากการทดสอบย่อย	คะแนนความก้าวหน้า
1. ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนฐานเกิน 10 คะแนน	0
2. ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนฐาน 1-10 คะแนน	10
3. ได้คะแนนฐานสูงกว่าคะแนนฐาน 0-10 คะแนน	20
4. ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนฐานเกิน 10 คะแนน	30
5. ได้คะแนนยอดเยี่ยม	30

หมายเหตุ คะแนนที่นำมาเทียบค่าคะแนนความก้าวหน้าจะต้องมาจาก คะแนนเต็ม 100 คะแนน

5. คะแนนของกลุ่ม

คะแนนของกลุ่มได้จากการนำคะแนนความก้าวหน้าของแต่ละบุคคลในกลุ่มมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม แล้วจึงจะตัดสินเพื่อรับรองระดับของกลุ่ม ซึ่งมีการกำหนดเกณฑ์ขึ้นเพื่อวัดระดับของกลุ่มและการให้รางวัล ดังตารางที่ 10 ซึ่งแสดงการสรุปผลการเรียนต่อไปนี้

ตารางที่ 10 การสรุปผลการเรียน

คะแนนของกลุ่ม	อยู่ในระดับ
ได้คะแนนความก้าวหน้า 15 - 19 คะแนน	กลุ่มเก่ง
ได้คะแนนความก้าวหน้า 20 - 24 คะแนน	กลุ่มเก่งมาก
ได้คะแนนความก้าวหน้า 25 คะแนนขึ้นไป	กลุ่มยอดเยี่ยม

6. ใบสรุปผลการทดสอบย่อยและคะแนนความก้าวหน้า เป็นตารางที่ใช้กรอกคะแนนทดสอบย่อยของแต่ละคน และแต่ละกลุ่ม แล้วหาคะแนนความก้าวหน้าออกมาเก็บไว้เป็นหลักฐาน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ก่อนที่จะดำเนินการสอนตามรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ครูจะต้องทำการปฐมนิเทศนักเรียน ให้เข้าใจถึงรูปแบบการสอนก่อน แล้วจึงดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 การนำเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น

เป็นการนำเสนอสถานการณ์หรือบริบทที่เหมาะสมกับรูปแบบของภาษาที่จะเสนอให้นักเรียนเรียนรู้ โดยจะนำเสนอให้นักเรียนได้เรียนพร้อมกันทั้งชั้น มีขั้นตอนการสอนดังนี้

2.1.1 การนำเสนอเข้าสู่บทเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้รู้จักจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้ครูได้ใช้กิจกรรมทางภาษาต่างๆ ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงให้เข้ากับเนื้อหาใหม่ นักเรียนได้รู้จักบทบาทของนักเรียนในระหว่างเรียน และแจ้งให้นักเรียนทราบว่า มีกิจกรรมอะไรบ้าง ที่จะฝึกปฏิบัติในชั่วโมงและการประเมินผล

2.1.2 การนำเสนอเนื้อหา ยึดหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในชั้นเสนอเนื้อหา (Presentation or Introducing New Language) ซึ่งเน้นที่การให้

นักเรียนได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษา ลักษณะของกิจกรรมที่จัดเป็นแบบบูรณาการทักษะทางภาษาทั้ง 4 คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่จัดใกล้เคียงกับสถานการณ์ในชีวิตจริง ซึ่งสามารถสรุปลักษณะของกิจกรรมที่จัดดังนี้

1. เป็นการนำเสนอปริบทหรือสถานการณ์แก่ผู้เรียนเช่น เรื่องราว บทสนทนาโดยใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับปริบทหรือสถานการณ์นั้น ๆ ถ้าบทสนทนาหรือสถานการณ์ใดมีคำศัพท์ใหม่หรือโครงสร้างประโยคใหม่ ก็จะมีกิจกรรมการฝึกใช้คำศัพท์หรือโครงสร้างของประโยคนั้น โดยเน้นให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปฝึกฝนในกลุ่มของคนได้อย่างเข้าใจ

2. ต้องการให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจในปริบทหรือสถานการณ์ ครูจะเป็นผู้ชี้ให้นักเรียนเห็นว่าประโยคนี้ใครพูดกับใคร พูดเรื่องอะไร พูดเมื่อไร พูดที่ไหน พูดอย่างไร เป็นพิธีการหรือไม่ ถูกต้องเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในสังคมหรือไม่ เป็นต้น เพื่อให้ นักเรียนได้นำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีความหมาย

2.1.3. การสรุปบทเรียน เพื่อให้นักเรียนได้สรุปทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน แล้วร่วมกันโดยมีครูคอยให้ความช่วยเหลือ

2.2 การศึกษาเป็นกลุ่มย่อย

การฝึกฝนขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนได้จดจำรูปแบบของภาษา และมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีใช้รูปแบบของภาษานั้น ๆ ให้นักเรียนได้ฝึกฝนเองเป็นกลุ่ม ซึ่งนักเรียนในแต่ละกลุ่ม จะศึกษาและทำกิจกรรมจากบัตรงาน บัตรกิจกรรมและแบบฝึกหัด นักเรียนจะได้ร่วมมือกันเรียนรู้ ร่วมมือกันอธิบายเนื้อหาของบทเรียน วิธีการทำกิจกรรม และการแก้ปัญหาาร่วมกัน เพื่อนักเรียนจะได้รู้จักพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ได้ฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม นอกจากนั้นในการฝึกนั้น ผู้สอนต้องมีการให้ข้อมูลย้อนกลับด้วย เพื่อให้นักเรียนทราบว่า เขาใช้ภาษาได้ถูกต้องแค่ไหนอย่างไร และการแก้ไขความผิดพลาดของนักเรียนนั้น จะใช้การพิจารณาแก้ไขสิ่งผิดเฉพาะที่สำคัญ ๆ อันอาจทำให้เกิดความผิดพลาดหรือสับสนในการสื่อสารเท่านั้น เพราะไม่เช่นนั้นนักเรียนอาจจะขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษในการทำกิจกรรม

2.3 การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

ขั้นนี้สำคัญมากเพราะเป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียนกับการนำภาษาไปใช้จริงนอกห้องเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วในเวลาที่มากขึ้น ซึ่งจะฝึกในรูปแบบของการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนดตามหลักการของช่องว่างระหว่างข้อมูล หลักของการนำพามาเป็นตัวกำหนด หลักการตรวจสอบของความถูกต้องของเนื้อหา และการเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้เลือกใช้รูปแบบภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ด้วยตนเอง ส่วนหน้าที่ของครู คือ เป็นผู้จัดกิจกรรมและคอยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือหรือแนะนำในการทำกิจกรรม

2.4 การทำแบบทดสอบย่อย

ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยหลังจากที่เรียนจบในแต่ละเนื้อหาย่อย แล้วนำคะแนนที่ได้ไปคิดเป็นคะแนนความก้าวหน้าของตนเองและของกลุ่ม ในการทดสอบนี้นักเรียนไม่สามารถช่วยเหลือกันได้ เพราะเป็นการประเมินความเข้าใจในบทเรียนของสมาชิกแต่ละคน

2.3.5 บทบาทของครูและนักเรียนในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้

1. บทบาทของครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูต้องมีบทบาท ดังแสดงในตารางที่ 11 ต่อไปนี้

ตารางที่ 11 บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทของครู
1. การเสนอทเรียนต่อทั้งชั้น - ชื่นนำ - ชื่นเสนอเนื้อหา - ชื่นสรุป	- แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ , ทบทวนความรู้เดิม , เชื่อมโยงความรู้เดิมให้เข้ากับบทเรียนใหม่ - สอนคำศัพท์ใหม่ที่ต้องใช้ในบทเรียนโดยใช้สื่อต่าง ๆ - เสนอสถานการณ์หรือบริบทที่เกี่ยวข้องรูปแบบภาษาที่อยู่ในบทสนทนา - สอนให้นักเรียนทำความเข้าใจในสถานการณ์หรือบริบท - อธิบายโครงสร้างของประโยคในบทสนทนาที่ใช้สอน - สอดแทรกความรู้ด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา - กระตุ้นให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับบทเรียนร่วมกัน - ครูย้ำข้อสรุปของนักเรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. การศึกษาเป็นกลุ่มย่อย	- จัดนักเรียนเข้ากลุ่ม - แจกใบงาน บัตรงาน และแบบฝึกหัด - ติดตามดูแลพฤติกรรมการฝึกใช้ภาษาของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม และให้คำแนะนำแก่กลุ่มที่มีปัญหา - กระตุ้นให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในกลุ่มที่เรียนอ่อน - ต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนในกรณีที่เป็นเท่านั้น

ตารางที่ 11 บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทของครู
1. การเสนอแนะเรียนต่อทั้งชั้น - ขั้นนำ - ขั้นเสนอเนื้อหา - ขั้นสรุป	- แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ , ทบทวนความรู้เดิม , เชื่อมโยงความรู้เดิมให้เข้ากับบทเรียนใหม่ - สอนคำศัพท์ใหม่ที่ต้องใช้ในบทเรียนโดยใช้สื่อต่าง ๆ - เสนอสถานการณ์หรือบริบทที่เกี่ยวข้องรูปแบบภาษาที่อยู่ในบทสนทนา - สอนให้นักเรียนทำความเข้าใจในสถานการณ์หรือบริบท - อธิบายโครงสร้างของประโยคในบทสนทนาที่ใช้สอน - สอดแทรกความรู้ด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา - กระตุ้นให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับบทเรียนร่วมกัน - ครูย้ำข้อสรุปของนักเรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. การศึกษาเป็นกลุ่มย่อย	- จัดนักเรียนเข้ากลุ่ม - แจกใบงาน บัตรงาน และแบบฝึกหัด - ติดตามดูแลพฤติกรรมการฝึกใช้ภาษาของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม และให้คำแนะนำแก่กลุ่มที่มีปัญหา - กระตุ้นให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในกลุ่มที่เรียนอ่อน - ต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนในกรณีที่เขาเป็นเท่านั้น

ตารางที่ 11 บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทของครู
3. การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร	- เป็นผู้เตรียมกิจกรรมการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับรูปแบบภาษาที่จะให้นักเรียนฝึก - คอยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำแก่นักเรียนที่มีปัญหา
4. การทดสอบย่อย	- คอยดูแลให้นักเรียนทำแบบทดสอบด้วยความสามารถของตนเอง - คิดคะแนนความก้าวหน้าเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อหากลุ่มที่ได้รับการยกย่อง - แจ้งคะแนนให้นักเรียนทราบ

2. บทบาทของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีบทบาทในการเรียน ดังแสดงในตารางที่ 12 ต่อไปนี้

ตารางที่ 12 บทบาทของนักเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทของนักเรียน
1. การเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น	
- ชื่นชม	- ให้ความสนใจและตั้งใจในการทำความเข้าใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- ชื่นเสนอเนื้อหา	- หาความกระจ่างในสถานการณ์หรือบริบทที่ครูนำเสนอให้เข้าใจ

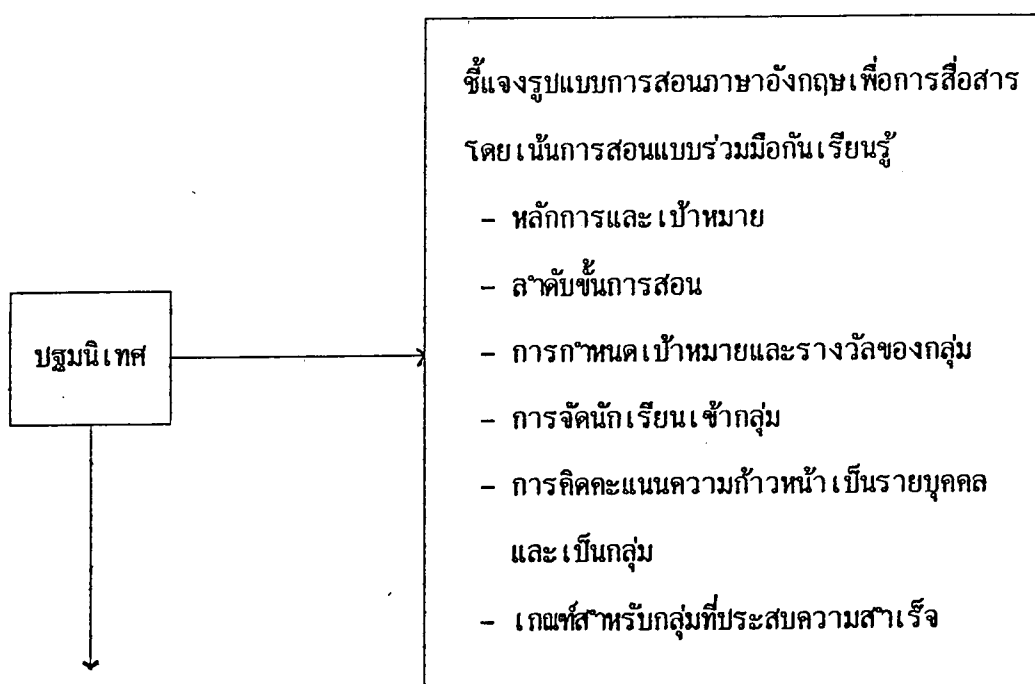
ตารางที่ 12 บทบาทของนักเรียน (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทของนักเรียน
- ขั้นสรุป	- กล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมที่ครูเตรียมไว้ให้ทดลองฝึกใช้ทักษะทางภาษาทั้ง 4 - เลือกใช้รูปแบบทางภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ - สรุปเนื้อหาที่เรียนโดยการพูดอธิบายเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือพร้อมกันทั้งห้อง
2. การศึกษาเป็นกลุ่มย่อย	- ฝึกกิจกรรมการใช้ภาษาเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม - แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบงานอย่างทั่วถึงและมีเหมาะสมระหว่างตัวบุคคลกับลักษณะของงาน - ฝึกการใช้รูปแบบทางภาษาที่มีสถานการณ์จำลองหรือใช้บทบาทสมมติ - สมาชิกภายในกลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้นำข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกัน - ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำความเข้าใจบทเรียน - ชักถามเพื่อนเมื่อเกิดข้อสงสัย
3. การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร	- กล้าใช้ภาษาอังกฤษได้ตอบกันในการทำกิจกรรม - อ่านบัตรกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม เพราะจะได้อภิปรายวิธีการทำกิจกรรมก่อนปฏิบัติ จะได้มีความเข้าใจตรงกัน - ต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของตนเองมีอยู่ให้คนอื่นทราบ
4. การทดสอบย่อย	- ทบทวนทดสอบด้วยความสามารถของตนเอง - แข่งขันกับตนเองเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

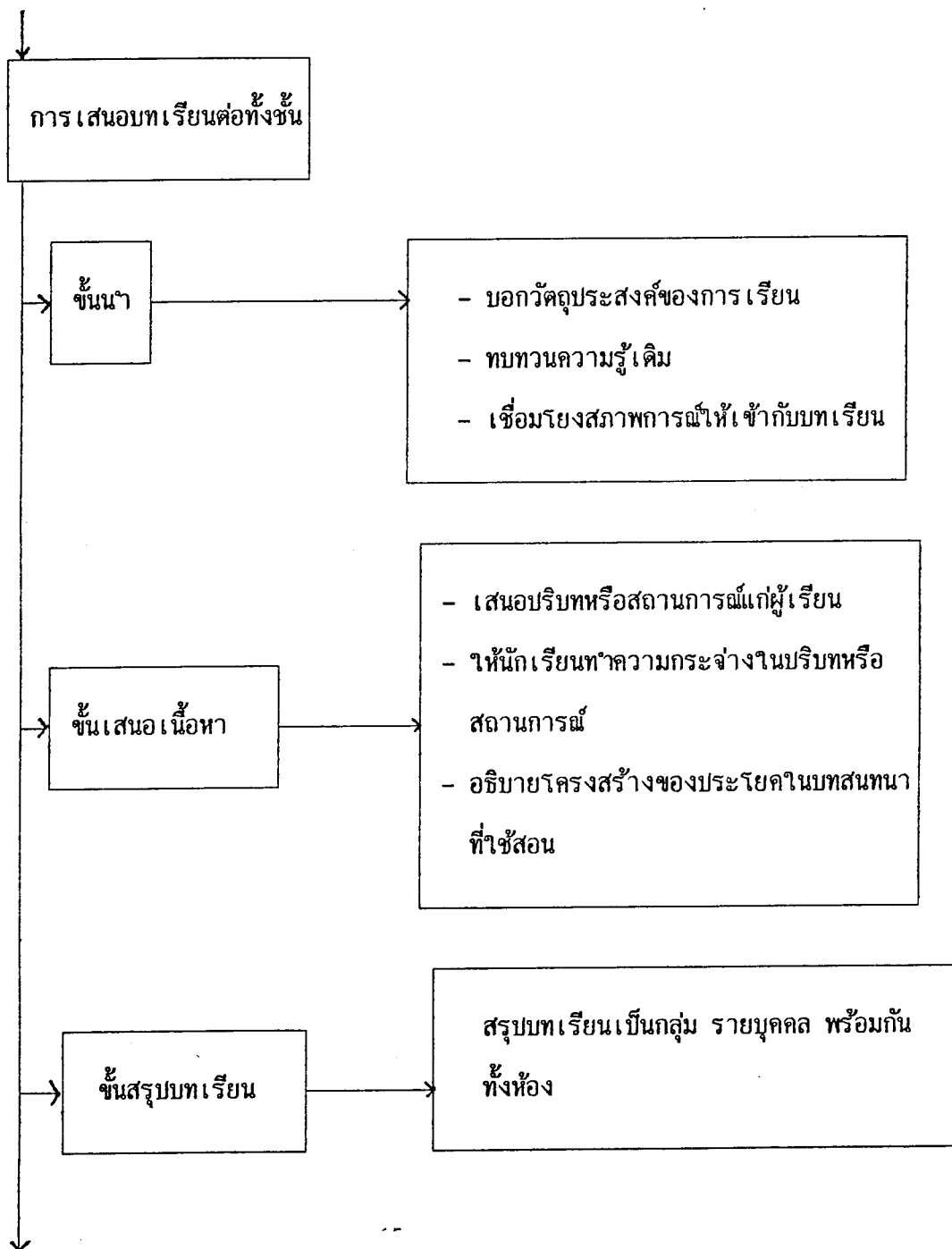
2.3.6 บรรยายภาคนั้นเรียน

เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ดำเนินไปด้วยความเรียบง่ายและประสบความสำเร็จ ครูควรพยายามจัดบรรยากาศให้นักเรียนได้เรียนร่วมกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์กันช่วยเหลือกัน แลกเปลี่ยนความรู้และทักษะด้านอื่น ๆ ซึ่งกันและกันและที่สำคัญที่สุด คือ นักเรียนต้องมีความรู้สึกที่ต้องการใช้ภาษาในการสื่อสารกับผู้อื่น นักเรียนมีการแข่งขันกับตนเอง พยายามนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายการยอมรับความสามารถซึ่งกันและกัน นักเรียนเรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน มีโอกาสช่วยเหลือให้กลุ่มประสบความสำเร็จเท่าเทียมกัน และครูควรให้ความสำคัญในการให้นักเรียนดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างอิสระ โดยให้คอยดูแลอยู่ห่าง ๆ จะอธิบายเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือ

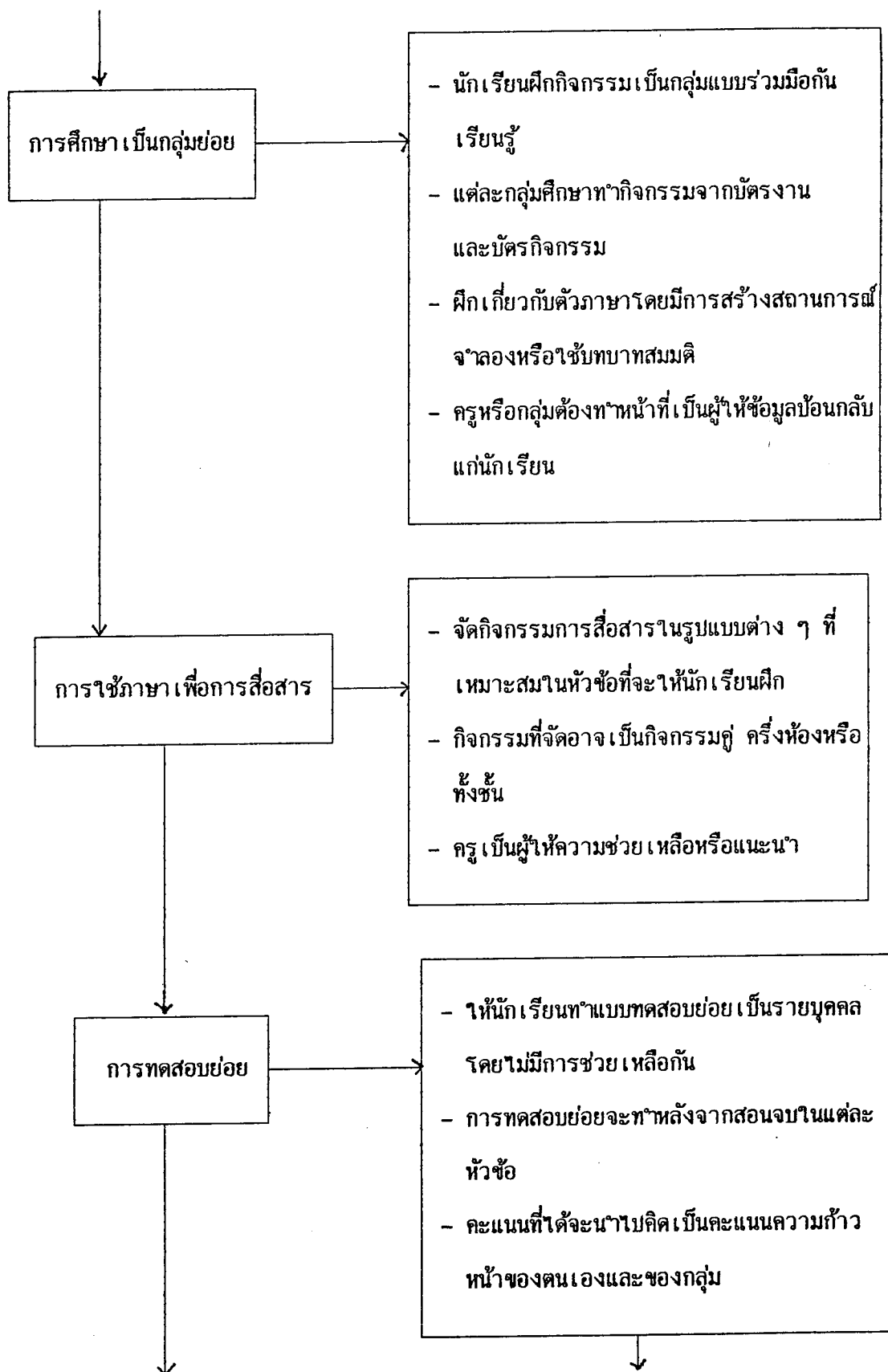
จากรูปแบบการสอนที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้ผู้วิจัยได้ศึกษา และสามารถสรุปเป็นรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ได้ดังภาพที่ 3 ต่อไปนี้

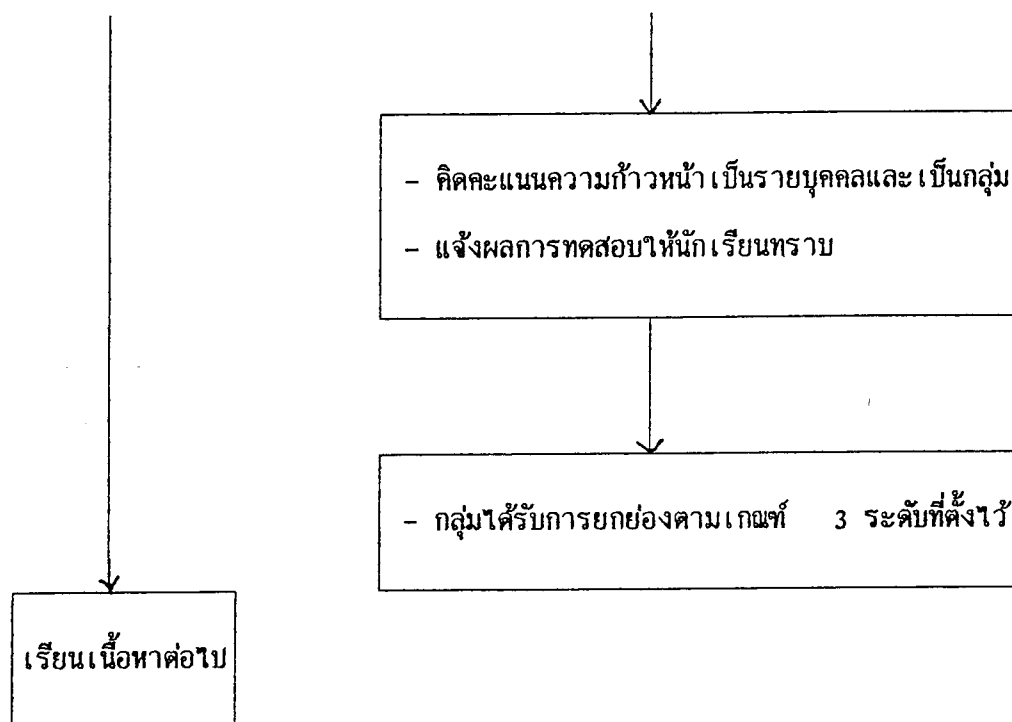
ภาพที่ 3 รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

ภาพที่ 3 รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน
เรียนรู้ (ต่อ)

ภาพที่ 3 รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน
เรียนรู้ (ต่อ)

ภาพที่ 3 รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน
เรียนรู้ (ต่อ)

2.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.4.1 ความหมายและหลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การวิจัยประเภทหนึ่ง ซึ่งใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและวิเคราะห์วิจารณ์ผลการปฏิบัติ จากการวิจัยจริง 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนงาน การลงมือกระทำจริง การสังเกต และการสะท้อนการปฏิบัติการจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนเข้าสู่วงจรใหม่ จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริง หรือพัฒนาสภาพการของสิ่งที่ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Zuber - Sterritt (1991) ได้ให้ความหมายของคำว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการในรูป CRASP Model ซึ่งหมายถึงการดำเนินการวิจัยโดยมีปฏิบัติการ ดังนี้

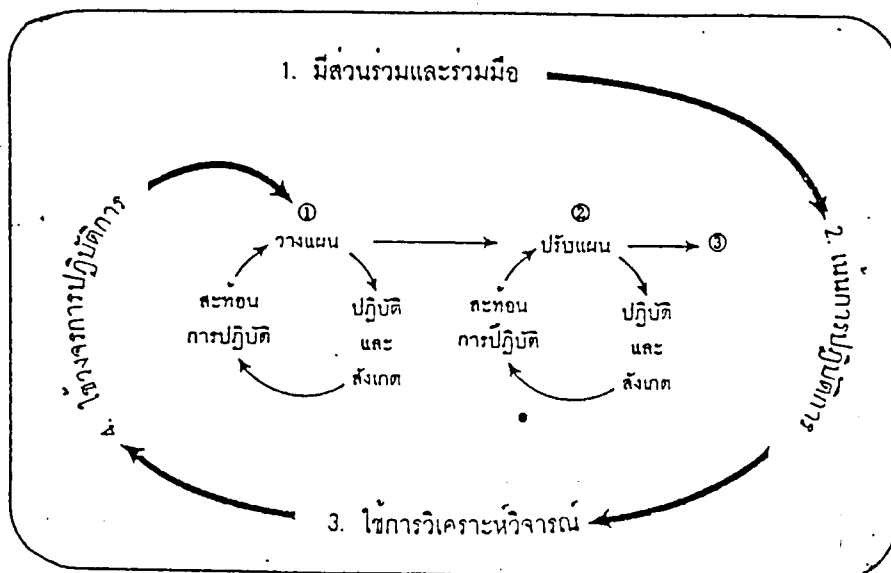
1. ร่วมมือในการสืบสวนสอบสวนปัญหาอย่างวิเคราะห์วิจารณ์
2. สะท้อนผลการปฏิบัติโดยผู้ปฏิบัติ
3. อธิบายข้อค้นพบและเผยแพร่
4. ประเมินผลการปฏิบัติการของตน
5. มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและดำเนินการพัฒนากิจกรรมต่อไป

จากความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่กล่าวมาข้างต้น สรุปให้สอดคล้องกันได้ว่า เป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่งที่ช่วยให้สืบค้นหารูปแบบหรือแนวทางที่จะแก้ไขปัญหา โดยการลงมือปฏิบัติจริงและต้องมีผู้ร่วมวิจัยแสดงข้อคิดเห็นและสะท้อนกลับถึงผลของการปฏิบัติ แล้วลงมือปฏิบัติการใหม่จนได้รูปแบบหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาในระดับหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและพอใจร่วมกัน

ลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการทางการศึกษา (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2537) มีดังต่อไปนี้

1. เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและมีการร่วมมือ (participation and colloboration) ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีส่วนร่วมสำคัญ และมีบทบาทเท่าเทียมกันในทุกกระบวนการของการวิจัย ทั้งการเสนอความคิดเชิงทฤษฎี และการปฏิบัติ ตลอดจนการวางแผนการวิจัย
2. เน้นการปฏิบัติการ (action orientation) การวิจัยชนิดนี้ใช้การปฏิบัติเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดเปลี่ยนแปลง และศึกษาผลของการปฏิบัติเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนา
3. ใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ (critical function) การวิเคราะห์การปฏิบัติการอย่างลึกซึ้งจากสิ่งที่สังเกตได้ จะนำไปสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผลเพื่อการปรับแผนการปฏิบัติการ
4. ใช้วงจรการปฏิบัติการ (the action research spirall) ตามแนวคิดของ เคมมิสและแมคทาตกาท คือ การวางแผน (planning) การปฏิบัติ (acting) การสังเกต (observing) และการสะท้อนการปฏิบัติ (reflecting) ตลอดจนการปรับปรุงผล (re - planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไป จนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่เป็นที่พึงพอใจ และได้ข้อเสนองเชิงทฤษฎีเพื่อเผยแพร่ต่อไป

แผนภูมิแสดง "กรอบแสดงลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ" ตามแนวคิดของ ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537) ซึ่งพัฒนามาจากเคมมิสและแมคทาตกาท และซูเบอร์เคอร์ริท มีดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 กรอบแสดงลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (The main features of action research adapted from Kemmis and McTaggart, 1992 และ Zuber-Skerritt, 1991)

หลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537) ได้สรุปหลักการสำคัญ ๆ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นความพยายามที่จะปรับปรุงการศึกษาโดยการเปลี่ยนแปลง (chang) การศึกษานั้นและเรียนรู้ลำดับขั้นของการเปลี่ยนแปลงนั้น
2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการทำงานของกลุ่ม (participatory) และใช้การปรึกษาหารือร่วมมือกันทำงาน (collaboration) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยการศึกษาปฏิบัติตามแนวทางที่กลุ่มกำหนด
3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการใช้การสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection) โดยประเมินตรวจสอบในทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อปรับปรุงการฝึกหรือการปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย
4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างมีระบบ (Systematic Learning Process) โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องนำความคิดเชิงนามธรรมมาสร้างเป็นข้อสมมติฐาน ทดลองฝึกปฏิบัติ และประเมินผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการทดสอบ (Test) ว่าข้อสมมติฐานของแนวคิดนั้นผิดหรือถูก

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ (Start Small) อาจจะเริ่มต้นจากบุคคลคนเดียวที่พยายามดำเนินการให้มีการเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างทางการศึกษาให้ดีขึ้น โดยขณะที่ปฏิบัติการต้องปรึกษา/รับฟังข้อคิดเห็นและอาศัยการร่วมปฏิบัติจากผู้เกี่ยวข้อง

6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการสร้างความรู้ใหม่ ที่ให้แนวทางปฏิบัติเชิงรูปธรรมจากการบันทึก (Records) พัฒนาการของกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เห็นกระบวนการเข้าสู่ปัญหา การแก้ปัญหา การปรับปรุงและได้ผลสรุปที่สมเหตุสมผล ในขณะที่เดียวกันสามารถนำปรากฏการณ์ที่ศึกษามาประมวลเป็นข้อเสนอเชิงทฤษฎี (Proposition) ได้

จากหลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ เมื่อนำมาใช้วิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้เรียนรู้ และวิเคราะห์วิจารณ์จากผลที่ได้จากการปฏิบัติ จะทำให้ได้รูปแบบการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของชั้นเรียน และระบบของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง

2.4.2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ

หลักการในการวิจัยในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ

David Hopkins (อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535) ได้เสนอแนะหลักการ ในการวิจัยในชั้นเรียนภาษาอังกฤษให้ครูยึดหลัก 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. หน้าที่หลักของครูคือการสอน วิธีการวิจัยจะต้องไม่ขัดต่อการสอน กฎข้อนี้จะต้องคำนึงถึงอย่างมาก และเป็นเรื่องของจรรยาบรรณด้วย
2. วิธีการรวบรวมข้อมูล จะต้องไม่ใช้เวลาของผู้สอนมากเกินไป ผู้สอนจะต้องมีความแน่ใจเกี่ยวกับกลวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนที่จะดำเนินการใช้กลวิธีนั้น
3. วิธีการที่นำมาใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนจะต้องเชื่อถือได้ พอที่จะทำให้ครูตั้งสมมติฐานได้อย่างมั่นใจ และสามารถพัฒนากลวิธีที่เหมาะสมกับสภาพในชั้นเรียนได้ การกวดขันเกี่ยวกับวิธีวิจัยเป็นสิ่งจำเป็น ถึงแม้การวิจัยในชั้นเรียนจะถือว่าเป็นการฝึกปฏิบัติ เป็นงานวิจัยขนาดเล็กและใช้ประโยชน์ เพื่อปรับปรุงการสอนของแต่ละบุคคลก็ตาม เพราะถ้าจะมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน การตัดสินใจก็ควรจะขึ้นอยู่กับข้อมูลที่เชื่อถือได้

4. ปัญหาที่จะนำมาวิจัย จะต้องเป็นปัญหาที่ผู้สอนยอมรับว่าไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ จะต้องทุ่มเทเวลาของผู้สอน และใช้พลังงานในโครงการวิจัยที่ตนเองสนใจอย่างแท้จริง และมีความสำคัญต่อกิจกรรมทางวิชาชีพ ดังนั้น ปัญหาที่นำมาวิจัยจะต้องเป็นปัญหาที่สามารถจะแก้ปัญหาได้ ถ้าผู้สอนเลือกปัญหาที่ซับซ้อน หรือที่มีลักษณะที่ไม่แน่นอนเกินไป ก็จะทำให้เกิดความวุ่นวายใจได้

5. ผู้สอนที่ทำการวิจัยจะต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับกระบวนการ ด้านจริยธรรมของงานวิจัยที่จะทำด้วย เช่น มีการปรึกษาหารือกับหัวหน้าหน่วยงานและได้รับอนุญาตจากผู้ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการวิจัยได้

ขอบข่ายการวิจัยในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ

Lio Van Lier (อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของบริบทที่ควรจะต้องคำนึงถึงในการพัฒนาทางภาษา มีขอบข่ายดังนี้

1. สภาพการณ์ในการใช้ภาษา เช่น สถานภาพของภาษาต่างประเทศในชุมชน ประสบการณ์ทางภาษาที่นักเรียนได้รับนอกห้องเรียน และความคาดหวังของสังคมและสถาบันต่าง ๆ ต่อการใช้ภาษานั้น

2. เนื้อหา เช่น เป็นเนื้อหาที่เน้นการทดสอบ เน้นปฏิสัมพันธ์ เน้นการมอบหมายงานให้ทำ หรือเน้นเนื้อหาวิชา

3. ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน มีลักษณะเป็นการให้นักเรียนพูดตามครู เน้นการสนทนา หรือกิจกรรมกลุ่ม

4. ผู้ร่วมในการสื่อสาร เช่น อายุ เพศ ขนาดของกลุ่ม ความสัมพันธ์กับกลุ่มทัศนคติและความคาดหวัง ตลอดจนประสบการณ์และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

5. วิธีการเรียนการสอน ได้แก่ บทบาทของครูและนักเรียน ความเป็นอิสระของผู้เรียน ประเภทของประมวลการสอนที่นำมาใช้ และเกณฑ์ในด้านคุณภาพและความสำเร็จ

จากหลักการและขอบข่ายของการวิจัยในชั้นเรียนภาษาอังกฤษที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนภาษา เป็นวิธีการวิจัยที่มีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ และช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียน และทำให้ครูได้เพิ่มบทบาทการเป็นนักวิจัย สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของตนเองอย่างแท้จริง

2.4.3 ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวของเคมมิสและแมคแทกคากา (1990) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (plan) เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาสำคัญที่ต้องการให้มีการแก้ไข ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องอาจเป็นครูอื่น ๆ ที่สอนร่วมกัน นักเรียน ผู้ปกครอง และ/หรือผู้บริหาร วางแผนพร้อมกัน สำรวจสภาพการณ์ของปัญหาว่ามีอย่างไร ปัญหาที่ต้องการแก้ไขคืออะไร ปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับใครบ้าง วิธีการแก้ไขจะเป็นในรูปใดบ้างจะต้องปฏิบัติอย่างไร การปฏิบัติการแก้ไขจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดบ้าง เช่น ครูต้องเปลี่ยนวิธีใช้คำถามในชั้นเรียน นักเรียนต้องทำงานเป็นกลุ่ม เนื้อหาบางหัวข้อในแบบเรียนจะต้องตัดทอนหรือขยายความเพิ่มเติม ผู้บริหารต้องรับทราบการเปลี่ยนแปลงบางอย่างและให้การสนับสนุน เป็นต้น ในขั้นของการวางแผนจะมีการปรึกษาร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง การใช้แนวคิดวิเคราะห์สิ่งที่เกี่ยวข้อง กับปัญหาในรูปแบบต่อไปนี้จะช่วยให้มองเห็นสภาพการณ์ของปัญหาชัดเจนขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) เป็นการนำแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในขั้นวางแผนงานมาดำเนินการ เมื่อลงมือปฏิบัติการใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ประกอบไปด้วย โดยรับฟังจากผู้ร่วมวิจัยหรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ จากการปฏิบัติจะเป็นการย้อนกลับว่า แผนทีวางไว้ อย่างสมเหตุผลนั้นปฏิบัติได้จริงมากน้อยเพียงใด และอาจจะมีอุปสรรคอื่น ๆ มาเกี่ยวข้อง โดยไม่คาดคิดซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (เช่น ถูกต่อต้านโดยผู้บริหาร หรือโดยนักเรียน) ฉะนั้นแผนงานที่กำหนดไว้อาจยืดหยุ่นได้ นั่นคือการปฏิบัติการควรมีลักษณะเป็น (fluid and dynamic) โดยผู้วิจัยต้องใช้วิจารณญาณและการตัดสินใจที่เหมาะสม และมุ่งต่อการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ด้วย

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (observe) ขณะที่การวิจัยดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ เป็นเรื่องแน่นอนว่า ในสภาพการณ์จริงนั้นต้องมีความไม่ราบรื่น อุปสรรค และข้อขัดข้องบางประการ ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องใช้การสังเกตการณ์ควบคู่ไปด้วย ใช้การสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างระมัดระวัง ด้วยความใจกว้าง (นั่นคือเปิดใจรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง) พร้อมกับการจดบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งที่คาดหวังและไม่ได้คาดหวัง สิ่งที่ต้องทำการสังเกตคือ กระบวนการของการปฏิบัติการ (the action process) ผลของการ

ปฏิบัติการ (the effect of action) ซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ดี และสภาพการณ์แวดล้อมและข้อจำกัดของการปฏิบัติการ (the circumstances and constraints) การสังเกตนี้รวมถึงการรวบรวมผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ ทั้งโดยการเห็นด้วยตา การได้ฟัง และการใช้เครื่องมือ/ แบบทดสอบวัดผลออกมาในเชิงตัวเลข หรือใช้แบบสำรวจ/ แบบสอบถามวัดสิ่งที่ต้องการทราบความเปลี่ยนแปลงด้วย ขณะที่การปฏิบัติการวิจัยกำลังดำเนินไปควบคู่กับการใช้การสังเกตผลการปฏิบัตินั้น ควรเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่เหมาะสมมาช่วยในการรวบรวมข้อมูลด้วย

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) ขั้นสุดท้ายของวงจรการท้าวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การประเมินหรือการตรวจสอบกระบวนการ ปัญหา หรือสิ่งที่เป็นข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการ ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องจะต้องตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน และของระบบการศึกษาที่ประกอบกันอยู่ โดยผ่านการถก-อภิปรายปัญหา การประเมินโดยกลุ่มจะทำให้ได้แนวทางของการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม และเป็นพื้นฐานข้อมูลที่น่าไปสู่การปรับปรุง และการวางแผนการปฏิบัติต่อไป

หลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ต้องการตระหนักอยู่เสมอ คือ กลุ่มของบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญต่อกระบวนการดำเนินการวิจัย นั่นคือ การวิจัยชนิดนี้ไม่ควรจะทำตามลำพัง และควรใช้วงจรของกระบวนการวิจัยซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติการสังเกต และการสะท้อนการปฏิบัติ เพื่อนำมาปรับปรุงแผนงาน แล้วดำเนินการกิจกรรมที่ปรับปรุงใหม่ วงจรทั้ง 4 ขั้นตอนดังกล่าว จะมีลักษณะการดำเนินการเป็นบันไดเวียน (spiral) กระทำซ้ำตามวงจร จนกว่าจะได้ผลปฏิบัติตามจุดมุ่งหมาย การท้าวิจัยเชิงปฏิบัติการอาจเริ่มต้นโดยครู/นักวิจัย/หรือนักการศึกษา แล้วปฏิบัติการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางพัฒนาขึ้นโดยรับฟังข้อคิดเห็น/ข้อติเตียนของผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ คือ ครู นักเรียนผู้ปกครอง ผู้บริหาร และสังคมภายนอก บันทึกผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทุกขั้นตอนที่สำคัญ นั่นคือ :

- (ก) บันทึกผลของการเปลี่ยนแปลงกิจกรรม และการฝึกปฏิบัติ
- (ข) บันทึกผลของการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาและการสื่อสารในห้องเรียน และกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการแก้ไข
- (ค) บันทึกผลของการเปลี่ยนแปลงสัมพันธภาพทางสังคม และการจัดระบบองค์กรที่ลดอุปสรรคต่อการฝึกปฏิบัติ
- และ (ง) บันทึกผลของการพัฒนาการที่เป็นข้อค้นพบของที่สำคัญของการวิจัย

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพคือการ แจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญในเชิงอธิบายความ ซึ่งจะนำมาสู่การสรุปเป็นผลงานวิจัย และแสดงให้เห็นแนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องราวของสิ่งที่ศึกษานั้น

2.4.3 เทคนิคการรวบรวมข้อมูลแบบต่าง ๆ

สำหรับเทคนิคการรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการนั้น มีความสำคัญมาก ซึ่งจะช่วยให้การรวบรวมข้อมูลเป็นระเบียบง่ายต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537) ได้กล่าวถึงเทคนิคการรวบรวมข้อมูลแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. การจดบันทึกสะสม (Anecdotal Records) ครูหรือผู้วิจัยใช้การบันทึก บรรยายสภาพการณ์เชิงรูปธรรมที่เด็กคนหนึ่ง ๆ (หรือกลุ่ม) ได้พบในระยะเวลาอย่างต่อเนื่องกัน เพื่อให้การเป็นภาพรวมของสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยนั้น
2. การใช้บันทึกสนาม (Field Notes) เป็นการจดบันทึกเหมือนกับการ ใช้ระเบียบสะสม แต่การใช้บันทึกสนาม จะจดตามสภาพที่เห็นโดยไม่ใช้ข้อคิดเห็นส่วนตัวหรือการ แปลความ การบันทึกโดยวิธีนี้ครู/ผู้วิจัยจะเห็นพฤติกรรมที่เกิดตามสภาพการณ์ที่เป็นจริง
3. การบันทึก/บรรยายถึงพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Ecological Behavioral Description) เป็นการจดบันทึกที่พยายามให้ความเข้าใจลำดับขั้นของพฤติกรรม ในชั้นเรียนที่กำลังเป็นไปอยู่และมีสิ่งใดเกิดขึ้นบ้าง เช่น ขณะที่บรรยายภาคนชั้นเรียนกำลังเครียด มีนักเรียน 2-3 คนส่งเสียงหัวเราะออกมา
4. การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่ เช่น คู่มือครู สมุดเตรียมสอน สมุดจดงาน และสมุดทบทวนฝึกหัดของนักเรียน บันทึกผลการเรียน รายงานประจำปีของโรงเรียน เอกสารแสดงกฎ/ระเบียบ หรือนโยบาย ของโรงเรียน เป็นต้น
5. การจดบันทึกอนุทิน หรือจดหมายเหตุรายวัน (Diaries) เป็นการบันทึก ส่วนบุคคล (ไม่จำเป็นต้องเป็นความลับส่วนตัว) ที่ระบุถึงหัวข้อหรือเรื่องราวที่ตนสนใจเกี่ยวกับ สภาพการณ์เรียนการสอนนักเรียนควรได้รับการสนับสนุนให้แสดงความรู้สึก หรือข้อคิดเห็นในแง่ มุมของตนเองโดยการเขียนลงอนุทิน

6. การจดบันทึกลงกระดาษแข็งเป็นรายเรื่อง (Item Sampling Cards) เป็นการบันทึกเหมือนอนุทิน แต่เน้นเฉพาะเรื่องในช่วงเวลาหนึ่ง ครูหรือนักเรียนควรจดบันทึกเป็นรายวัน วันละ 1 เรื่องลงในกระดาษแข็งแต่ละใบแยกกัน

7. การใช้เอกสารจากแฟ้มรายการ (Portfolio) เช่น รายงานการประชุมของโรงเรียน ของหมวดวิชา ข่าวของทางราชการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่กำลังดำเนินการวิจัยอยู่ บทความหรือการวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษาของหนังสือพิมพ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน

8. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้แบบสอบถามศึกษาข้อมูลเชิงความคิดเห็นแบบปลายเปิด หรือใช้แบบปลายเปิดมีตัวเลือกให้ตอบ จะให้ได้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดครบถ้วนเพียงพอผู้วิจัยกำหนดหัวข้อของเรื่องที่จะถามให้รัดกุมและครอบคลุม

9. การสัมภาษณ์ (Interviews) เทคนิคการสัมภาษณ์ทำให้รู้ความได้ลึกซึ้งกว่าการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ดำเนินการได้ 3 ลักษณะคือ แบบไม่ได้วางแผน คือการสนทนาแบบไม่เป็นทางการ ระหว่างครูกับครู หรือครูกับนักเรียน แบบวางแผนแต่ไม่มีโครงสร้าง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สนทนาเลือกหัวข้อที่สนใจจะพูด ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำถามอื่น ๆ ประกอบเพื่อให้คำตอบที่ชัดเจนเข้าประเด็น และแบบสุดท้ายคือ แบบมีโครงสร้าง คือ การสัมภาษณ์ที่เป็นไปตามชุดของคำถามที่ได้เตรียมการไว้แล้ว

10. การใช้สังคมมิติ (Sociometric Methods) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสังคมในกลุ่มนักเรียน โดยใช้คำถามว่า เขาชอบที่จะทำงาน/หรือไม่ทำงานกับใคร เขาชอบที่จะสังสรรค์/หรือไม่สังสรรค์กับใคร แล้วนำชื่อที่ถูกระบุไว้มายิงหาความสัมพันธ์ว่าใครเป็นที่นิยมของกลุ่ม หรือใครถูกกลุ่มเพิกเฉย

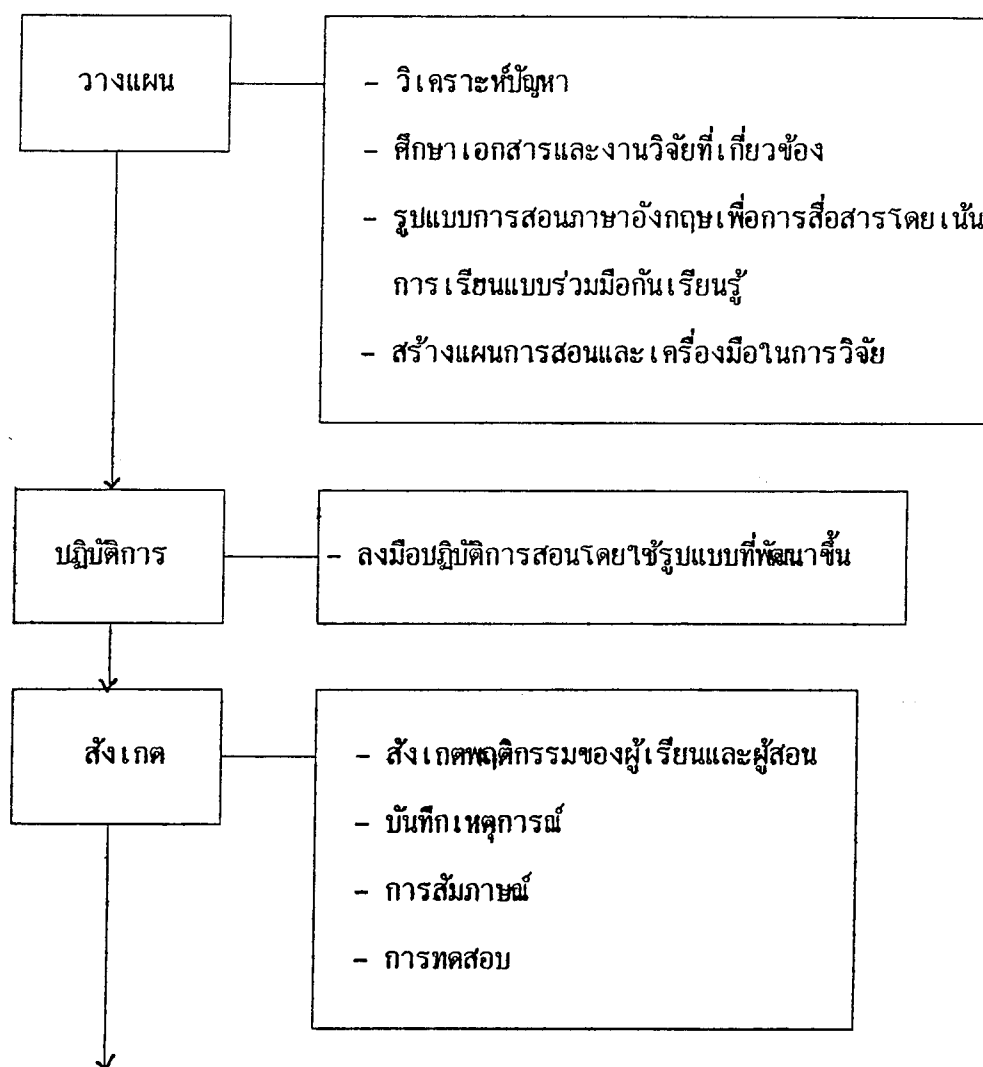
11. การใช้แบบตรวจสอบปฏิสัมพันธ์และแบบสำรวจรายการ (Interaction Schedules and Checklists) เพื่อความสะดวกและเชื่อถือได้ในการสังเกตพฤติกรรมระหว่างครูและนักเรียน ผู้วิจัยอาจสร้างรายการแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน แล้วใช้ประกอบการสังเกต โดยการเช็พฤติกรรมที่เกิดขึ้นไปตามรายการที่มีอยู่ เช่น การใช้คำถามของครู โอกาสในการตอบคำถามของนักเรียน เป็นต้น

12. การใช้เครื่องบันทึกเสียง (Tape Records) เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดลึกซึ้งในการเรียนการสอนเป็นกลุ่มเล็ก หรือในการสนทนาตัวต่อตัว

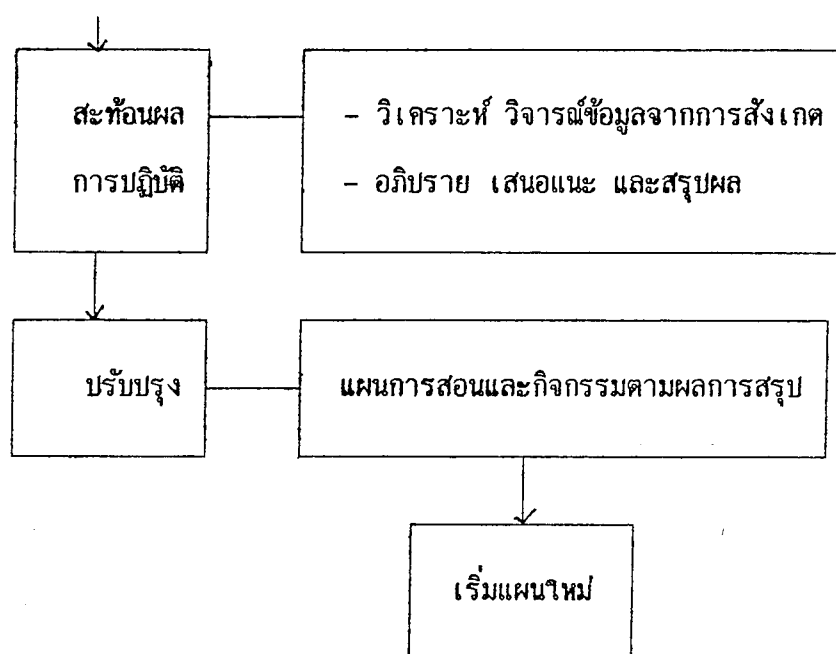
13. การใช้วิดีโอทัศน์ (Video - Records) บันทึกภาพและเสียงลงเครื่องวิดีโอทัศน์ เพื่อให้เห็นภาพกิจกรรมทั้งชั้น หรือเลือกบันทึกรายการประเด็นที่สนใจ จะมีประโยชน์มากในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ภายหลัง

14. การใช้แบบทดสอบ (Test) ใช้แบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วัดจุดเด่น-ด้อยในเนื้อหาวิชาของผู้เรียน เป็นต้น เป็นการรวบรวมข้อมูลทางด้านความสามารถทางสมองของผู้เรียน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกระบวนการวิจัยดังที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปเป็นแผนภูมิขอบข่ายของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดังภาพที่ 5 ต่อไปนี้

ภาพที่ 5 แผนภูมิขอบข่ายของการทำวิจัย

ภาพที่ 5 แผนภูมิขอบข่ายของการทำวิจัย (ต่อ)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

2.5.1 งานวิจัยภายในประเทศที่ใช้รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

จากการศึกษาของ ชาตณรงค์ อินทรประเสริฐ (2534) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษทางการฟัง เพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีการสอนแบบการแบ่งกลุ่มตามสังกัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนกับการสอนทั้งชั้น ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบแบ่งกลุ่มตามสังกัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบทั้งชั้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในกลวิธีการสอนรูปแบบเดียวกันนี้สอดคล้องกับ ฉลาด จักรพิมพ์ (2535) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษทางการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยกลวิธีการแบ่งกลุ่มตามสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนกับการเรียนแบบทั้งชั้น ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยกลวิธีการแบ่งกลุ่มตามสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบทั้งชั้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใช้เปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบผสมผสาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้พัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษข้างต้นสรุปได้ว่า การนำรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้มาใช้พัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบทั้งชั้น

2.5.2 งานวิจัยในต่างประเทศที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้

Slavin (1978) พบว่าการใช้เทคนิคการสอนแบบแบ่งกลุ่มอภิปราย และเทคนิคการสอนแบบแบ่งกลุ่มตามสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในการเรียนการสอนภาษา สามารถช่วยให้นักเรียนมีความสามารถทางภาษามากขึ้น จากการศึกษาของ Bejarano (1987) ซึ่งได้ทดลองใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ในกลุ่มเล็ก (STAD) ในห้องเรียนภาษากับนักเรียนเกรด 7 จำนวน 665 คน เปรียบเทียบกับการเรียนแบบทั้งชั้น ในวิชาภาษาอังกฤษที่เรียนเป็นภาษาต่างประเทศ ผลปรากฏว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ในกลุ่มเล็ก (STAD) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบทั้งชั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ Arinds (1988) ได้กล่าวถึงงานวิจัยของ Johnson and Johnson และคณะ (1979) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแข่งขันและไม่มีการแข่งขันของวัยรุ่นที่มีหน้าที่ในการตั้งจุดมุ่งหมาย ในการทำงานทดลองกับนักเรียนโรงเรียนมัธยมต้น อายุระหว่าง 13-16 ปี เป็นนักเรียนชาย 15 คนนักเรียนหญิง 15 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ : นักเรียนมีความร่วมมือกันและช่วยเหลือกันในการทำงาน

กลุ่มที่ 2 เรียนเป็นรายบุคคล : นักเรียนจะเรียนด้วยตนเอง ไม่มีผู้ช่วยเหลือ

กลุ่มที่ 3 เรียนแบบสบาย : นักเรียนจะไม่ได้รับการสอนเป็นพิเศษ

ครูจะหมุนเวียนไปตามกลุ่มและสังเกตการทำงานในแต่ละกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่เรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่มสูง และวิธีการเรียนแบบรายบุคคลหรือการแข่งขัน ไม่สามารถนำมาใช้กับนักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวต่างกัน ในด้านการปฏิสัมพันธ์กันทางบวกได้ แต่วิธีการตั้งจุดมุ่งหมายและการให้ความร่วมมือกันสามารถ ทำให้เด็กช่วยเหลือกันและสร้างปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ข้างต้น สรุปได้ว่าการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้มาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น นอกจากจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นแล้ว การเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ยังช่วยให้นักเรียนมีความสามารถทางภาษาเพิ่มมากขึ้น และนักเรียนจะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการทำงานอีกด้วย

2.5.3 งานวิจัยที่พัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

งานวิจัยที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น โดยใช้ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการทั้ง 4 ขั้น ตามแนวคิดของ เคมมิส และแมคแทกคากท (1990) มีนักวิจัยหลายท่านได้ให้ความสนใจและทำการทดลองศึกษาวิจัยกับนักเรียนในวิชาต่าง ๆ หรือในระดับชั้นต่าง ๆ ซึ่งผลการทดลองที่ได้เป็นความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในสาขาวิชาต่าง ๆ ดังเช่น จากการศึกษาของ ศศิวิมล ผาสุข (2539) ที่ได้ศึกษาและพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษสูงกว่าเกณฑ์ความรอบรู้ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม คือ คิดเป็นร้อยละ 87.04 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ความรอบรู้สูงกว่าเกณฑ์จำนวนนักเรียนที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 93.33 และนักเรียนมีพัฒนาการเกี่ยวกับการเขียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น นอกจากจะพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ แล้วยังสามารถนำไปใช้กับการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ได้ด้วย ดังที่ พรสมบัติ ศรีไสย (2539) ได้ศึกษาและพัฒนาแบบการสอนวิชาคณิตศาสตร์โดยเน้นการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เรื่องเศษส่วน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าได้รูปแบบการสอนที่มีเป้าหมายหลักการและลำดับขั้นตอนการสอน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีผลรวมคะแนนเฉลี่ยคิดเป็น 71% สูงกว่าเกณฑ์เป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 ที่กำหนดเป้าหมายไว้ 50% นอกจากนั้นนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ยังมีทักษะทางสังคมและการตระหนักในคุณค่าของตนเอง ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับที่ พิมพ์ฤทธิ์ เทียงภักดิ์ (2539) ได้ศึกษาผลการสอนการแก้

โรคภัยไข้เจ็บทางจิตเวชด้วยวิธีร่วมมือกันเรียนรู้แบบเอนกนัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าได้รูปแบบการสอนที่มีเป้าหมาย และลำดับขั้นตอนการสอน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ในการแก้โจทย์ปัญหา ทักษะด้านสังคมและตระหนักถึงคุณค่าของตนเองของนักเรียนสูงขึ้น

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการนำหลักการของรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ และใช้วิธีดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและการตระหนักในคุณค่าของตนเองเป็นไปในทางที่ดี